



NAUJIENOS

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill — Šeštadienis, Spalio-October 11 d., 1975 m.

Kaina 15c

238

TRAUKSIS IŠ SINAJAUS NUSTATYTU LAIKU

PORTUGALIJOS KOMUNISTAI ŠAUDO I BĖGINKLĘ MINIA

Gen. Veloso neleis maištaujančiams artileristams išeiti į gatves

LISABONAS, Portugalija. — Ketvirtadienio vakarą maištaujančieji kariai komunistai pirmą kartą paleido šūvius į bėginklę minią šiaurės Portugalijos Porto mieste. Vienas žmogus buvo nušautas, o 8 sunkiai sužeisti.

Neramumai prasidėjo, kai Do-uro pakrančių kareivinės esantis artilerijos pulkas atsisakė klau-tyti šiaurės apygardos viršinin-ko įsakymu. Pulkas pasiprieši-no prezidento Costa Gomes įsa-kymui ginkluotiems kariams ne-sikišti į einančias politines ko-vas. Kareivinėse užsibarikada-vęs pulkas per radijo stotelę pra-dėjo kviesti kariai nusiteikusius gyventojus ateiti jiems į pagal-bą.

Vietoj laukiamų kairiųjų, prie kareivinių pradėjo rinktis mi-nios demokratikai nusiteikusių žmonių. Artėjo ir komunistuo-jančių grupelė, bet jų buvo ma-žai ir demokratiniai nusiteikę demonstrantai prie kareivinių jų neprileido. Pakelyje į kareiv-nes įvyko keli pamišę demonstran-tų susirėmimai.

Artileristai užsidarė vartus.

Artileristai kvietė žmones at-vykti, bet kai pamatė, kad ren-kasi demokratai, tai jie vartus užsidarė ir nieko neįsileido. Prie kareivinių buvo atvykęs ka-ro policijos dalinys, bet ir jam vartai buvo uždaryti. Gen. Ve-losa prašė aviaciją priversti ar-tileristus paklusti prezidento įsa-kyms arba atiduoti ginklus, bet vyriausybės patarė jam visą reiką išspręsti taikiu būdu.

Jis net nežino, ar visi artiler-istai yra sukilę. Gal sukilo tik-tai vadai, o kariai vykdė įsaky-mus. Buvo pasiūlyti kariai išsi-aiškinti, ko tikrumoje maištinin-kai nori, bet ir tu užsidarė artiler-istai neįsileido.

Gen. Veloso patarė nevertoti ginklų

Opygardos viršininkas gen. Veloso patarė maištaujančiams artileristams nevertoti ginklų prieš karius ir juo mažiau prieš civilinius. Jeigu apsupti artiler-istai bandytų apšaudyti Porto įstaigas arba kareivines, tai ta-da ir gen. Veloso pavartotų jė-gą prieš juos.

Pirmą kartą į minią buvo palei-s ta keliolika šūvių, bet šaudė ci-viliniai apsirėdę žmonės. Jie užmu-šė vieną ir sužeidė 8. Už gero pusvalandžio buvo paleista ant-roji šūvių serija, bet ši kartą jie nebuvo taikyti miniai. Ga-limas daiktas, kad šūvius paleido kareivinių kieme esantieji civi-liniai, bet karo vadovybė neturėjo leisti civiliams šaudyti iš vidaus pusės.

Socialistų partijos pirminin-kas Mario Soares yra įsitikinęs, kad komunistai net ir su maiš-taujančių karių pagalba nepa-jėgs nuversti dabartinės vyriaus-ybės. Krašte yra žymiai daugiau demokratinės santvarkos žmo-nių, negu komunistų. Kariuome-nės didelė dauguma pritaria de-mokratinei vyriausybei.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Trans-portacijos departamento prane-simu, praeitais 1974 metais arti 10,000 amerikiečių mažiau žu-vo automobilių nelaimėse. Tais metais per visas Jungtines Val-s-tybes žuvo 45,584 žmonės, o me-tais anksčiau — 1973 metais žu-vo 55,084. Automobilių nelaimių sumažėjimo priežastis buvo lė-tesnis važiavimas ir (dėl gazo-lino pabrangimo) sumažėjęs trafika. Pernai žuvo 18 nuosim-čių mažiau kaip užpernai.

WASHINGTONAS. — Egipto prez. Anvar Sadat su žmona at-vyksta į JAV-bes šio spalio mė-niesio 26 d. Vizitas prasidės nuo Washingtono. Prezidentas For-das tikras, kad šis vizitas dar la-biau sutvirtins draugiškus ryšius tarp Amerikos ir Egipto ir kitų kraštų Viduriniuose Rytuose.

PIETERSBURG, Pietų Afrika. — Pilnas gimnazistų autobusas, važiuodamas į Manyaleta rekrea-cijos parką tirštoje migloje iš Magoebaskloof kalnų tarpekly-je išvažiavo iš kelio ir nuriudėjo apačią. Užsimušė 34 mokiniai ir šoferis; likusieji 33 mokiniai buvo sužeisti.

BRIUSELIS, Belgija. Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijų (Nato) strategai sutiko kad JAV-bės išgabentų iš Vakarų Vokietijos 1,000 taktinių atomi-nių ginklų su sąlyga, kad ir So-vietų Sąjunga tokį pat kiekį iš-trauks iš Centro Europos. Šiuo metu studijuojama, kaip tą pa-siūlymą pateikti Vienoje vyks-tančiose derybose.

DUBLINAS. — Olandijos am-basada praneša, kad Airių Res-publikonų Armijos pagrobtas olandų pramonininkas Tiede Her-mera tebėra gyvas ir derybos dėl jo paleidimo tebevyksta. Pagro-bikai pareiškė, kad jų imtinys bus užmuštas (su kuolu), jei nebus paleisti trys suimtieji Airių Res-publikonų Armijos nariai. Vy-riausybė grobikų reikalavimą atmetė.

ADDIS ABABA, Etiopija. Saugumo policija sušaudė 88 žmones, kurių daugumas buvu-sieji dvarų savininkai, nenorė-jusieji perduoti valdžiai savo nuosavybę. Oficialiu praneši-mu, kareiviai susekė ir užmušė 64 buvusius dvarponius, pabėgu-sius į Wollo provinciją šiaurėje nuo sostinės. Kariškoji valdžia oficialiai pranešė, kad daugelis kitų dvarininkų, atidavusių val-džiai savo žemes, gavo "pilną am-nestiją", dar 17 atsisakiusių dva-rus atiduoti, buvo sušaudyti.

Policijos vadovybė prašo kongresą, kad būtų įvesta grie-ža revoliūčių kontrolė.



Akron Universitete Rube Goldberg suplanavo Halmholzo atgarsinius, kuriuos kiekvieną mėną psichologai vis dažniau naudoja žmonių psichologijai tyrinėti. Universiteto archyvinėse klinikose yra 600 atgarsinių, kurie taikomi skirtingais atvejais. Anne Cordle turi rankose tušią misin-gio atgarsinį, kuris skamba kaip pajūris kriauklės. Šimmečio pradžioje psichologai matavo įvai-rius jausmus, jų tarpe buvo matuojami ir įvairūs garsai.

SOVIETŲ ATOMO BOMBOS TĖVAS GAVO NOBELIO TAIKOS PREMIJĄ

Laureatas Andrei Sacharovas tiki, kad ta premija padės kovai už laisvę Sovietų Rusijoje

MASKVA. — Andrei Sacharov, žymus Sovietų Rusijos fizi-kas, ketvirtadienį išgirdęs apie jam suteiktą Nobelio Taikos Premiją pareiškė viltį, kad tai turės pagelbėti politinių kalinių išlais-vinimui Sovietų Sąjungoje. Jis pasisakė vyksias į Oslo asmeni-škai premijos atsiimti, jei Maskvos valdžia leis.

"Tikiu, kad tai pagelbės poli-tiniams kaliniams mūsų krašte. Tikiu, kad pagelbės kovai dėl žmonių asmenų laisvės, kurioje ir aš dalyvavau", viltįingai pa-reiškė jis.

Norvegijos parlamento Nobe-lio komitetas taikos premijai gauti Sacharovą atrinko iš 50 kandidatų. Premiją sudaro \$140,000 pinigais, aukso meda-lis ir diplomai. Įteikimo cere-monija įvyks Oslo mieste gruodžio 10 d. Premija Sacharovui pa-skirta "už asmeninę ir drąsias pastangas taikos tikslui" ir "už kovą prieš smurtą ir brutalumą".

Laureatas naujieną apie jam Nobelio premijos paskyrimą iš-girdo būdamas pas vieną savo draugą, kur jis sveiksta po leng-vo širdies atakos ir tebeatrodo išblyškęs ir silpnas. Jis pareiškė, kad premija jis skaito ne savo vieno nuopelnu, bet visų, kurie kovoja dėl žmogaus teisių, dėl sąžinės laisvės ir dėl ypą vi-šų tų, kurie kovoje dėl laisvės sumokėjo brangią kainą — sa-vo asmens laisvės netekimu. Jis reiškė viltį, kad Sovietų valdžia tos premijos nepaskaitys sau iš-saukimu.

"Aš tikiu, kad šiame detentės laikotarpyje premijos suteikimas žmogui, kuris nepilnai remia ofi-cialę politiką, nebus paskaitytas išsaukimu, bet bus paskaitytas tolerancijos ir dvasios pažangos įrodymu — dvasios, kuri yra ne-atiskiriama detentės proceso da-lis. "Paskutiniais mėnesiais aš dažnai apeliavau, prašydamas amnesijos politiniams ir dabar, išgirdęs apie man skirtą Nobelio premiją, dar kartą kartuju savo apeliaciją", pasakė Sacharovas. Sovietų valdžia darė didelį spaudimą, kad Sacharovas atsi-žadėtų savo veiklos dėl žmonių asmenų laisvės, bet jis vis atsi-sakė. Gimęs Maskvoje 1921 m.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Advokatė Susan Jordan bu-vo pasiūkusį ginti William ir Emily Harris, bet tam tikslui jai reikia bent 20,000 dolerių. Tuo tarpu ji neturi nei cento. Jeigu pinigų negaus, tai suimtuji ji ne-gins.

JAV vyriausybė rengiasi su-teikti demokratinei Portugalijai 80 milijonų dolerių paramą. 20 milijonų rengiasi paskirti portugalams tremtiniais, tu-rėjusiems viską palikti Angolo-je ir bėgti į Portugaliją. Žinia apie paramą bus paskelbta, kai Portugalijos užsienio reikalų mi-nistras Ernesto M. Antunes pa-sitars su valstybės sekretoriu.

Vyriausybės atstovai pata-ria New Yorko savivaldybei pa-tikėti mokesčius, kad galėtų mo-kėti algas ir skolas. Meras Bea-me rengiasi sumažinti bereika-lingų tarnautojų skaičių dar bent 5%.

Palestiniečių teroristų va-das Arafatas, bijodamas, kad arabai jo nekaltintų Libano žu-dynių kurstyto, iš Sirijos vyksta į Beirutą, kad galėtų pasi-tarti su kovojančiais palestinie-čiais ir įsakyti jiems mesti gin-klus.

Sovietų Sąjungoje neužde-rėjo ne tik rugiai su kviečiais, bet menkas avių, miežių, žir-nių ir vikių derlius. Sovietų pir-kliai turės švaistytis po užsie-nius įvairiems javams pirkti.

Spalio 26 dieną Egiptą pre-zidentas Sadatas su žmona at-vyks į Baltuosius Rūmus, kad galėtų pasitarti su prezidentu Fordu įvairiais Artimųjų Rytų politikos klausimais. Manoma, kad Sadatas užsuks ir į Chica-gą dienas ar dviem.

Belgijoje susirinkusieji šiaurės Atlanto Sąjungos atsto-vai pritaria planui pasiūlyti so-vietų valdžiai sumažinti karo jėgas Centrinėje Europoje.

Geronos garnizone ispanų žvalgyba suėmė tris karininkus, kurie nepritarė gen. Franko nutarimui šaudyti politinius nu-sikaltėlius.

Brežnevą ir Rytų Vokietijos komunistų partijos vadą Honecker Kremluje pasirašė naują draugingumo ir tarpusa-vės paramos sutartį.

Plaučių vėžio gydymas

SAN FRANCISCO. — Pavo-jingiausioji plaučių vėžio liga pradėta išbandymui gydyti vais-tais ir radiacija, pranešė Indio-nos universiteto mokslininkai. dalyvaujantieji radiologų konfe-rencijoje. Sėkmingai per pra-ėjusius metus 29 pacientai buvo gydomi vaistais Adriamycin, Vincristine ir Cytosan. Per 20 mėnesių iš tų 29 pacientų mirė tik du. Jie gydomi čia suminė-tais naujais vaistais ir radiaci-jos terapija.

KONGRESAS PATVIRTINO STEBĖTOJŲ SIUNTIMĄ Į SINAJAUS KALNUS

Pirmiausia perleis amerikiečiams specialistams veikiančias žibalo versmes

JERUZALĖ, Izraelis. — Oficialiai pranešus Izraelio vyriausy-bei, kad JAV kongresas nutarė siųsti du šimtus stebėtojų į Sina-jaus kalnus, Izraelio vyriausybė paskelbė, kad pasitraukimas iš Sinajaus vakarinės pusės bus įvykdytas pagal Zenevoje sutartą ir pasirašytą laiką. Buvo planuota, kad JAV kongreas daug grei-čiau patvirtins civilinių stebėtojų siuntimą į Sinajaus kalnus, bet visas reikalas užsistėjo ir net atrodo, kad gali stebėtojų visai ne-siųsti. Bet Izraelio vyriausybė penktadienio rytą paskelbė, kad ji pasitrauks, nežiūrint į amerikiečių suvėlavimą, sutartyje nusta-tytu laiku.

Franko nebepasitiki armijos ištikimybe

MADRIDAS. — Trijų karini-nių ketvirtadienį areštavimas pa-rodė, kad generalissimo Francis-co Franco nebepasitiki savo iki šiol svarbiausia rėmėja — ar-mija. Franco šiuo metu pergy-vena sunkiausią savo visoje kar-jeroje krizę. Armijos būstinė Barcelonoje pranešė, kad trys karininkai areštuoti ryšium su gautais — įrodymais — betardant prieš valdžią nusistatusiųjų ryšius pogrindyje, turint galvoje nuo Ispanijos norinčių atsimesti baskų sąjūdį.

Suimti keturiolika karininkų, iš kurių devyni kaltinami sėdi-cija, tai yra siekimo atsisukti nuo Ispanijos. Franco valdžios oponentai sako, kad juos remia šimtai jaunųjų karininkų ir dėl to valdžia nedrįsta griebtis jai įprastų žiaurių priemonių. Suimtuji tarpe yra du armi-jos kapitonai ir vienas artilerie-rjos majoras, žinomi kaip arti-mi draugai su vienuolika se-niau suimtuju karininku — iš kurių 2 buvo suimti praeitą va-sario mėnesį Barcelonoje ir 9 rugpjūčio mėnesį Madride.

Nauji pašto ženklai

WASHINGTONAS. — JAV paštų valdyba pradėjo spausdin-ti 6 bilijonus naujų pašto žen-kelių po 13 centų su Laisvės Var-po, Amerikos vėliavos ir Aro ir Spaudos laisvės simboliais. Nau-jieji ženklai po 13 centų už unciją pirmos klasės paštą pra-dės galioti nuo gruodžio 28 die-nos. Už kiekvienas kitas siun-tas virš vienos uncijos primo-kėjimas bus 11 centų. Atviru-tėms pašto ženklai bus po 9 centus. Žengliams po 10 centų išbaigti specialiai spausdinamas tam tikras kiekis ženklų po 3 centus.

WASHINGTONAS. — Svei-katos departamentas numato, kad šią ateinančią žiemą Ame-rikų plačiai pasklis bacilos, ku-rios sukelia ligą, vadinamą "Ško-tų gripu". Tuo gripu gali apsirp-ti nuo 10 iki 20 nuosimčių gy-ventojų. Škotų gripas labiau puola senesnio amžiaus žmones. Sveikatos įstaigos iš anksto pra-deda apsirūpinti skiepais. Kas nebus įskiepytas, gali būti gri-pu užpultas. Škotų gripas pavo-jingas tuo, kad iš jo gali išsi-vystyti plaučių uždegimas ir bet kokios kitos komplikacijos.

Izraelio vyriausybė, gavusi pranešimą apie JAV kongreso nutarimą, tuojau iškvietė Jung-tinių Tautų karo vadą ir kitus atsakingus pareigūnus į Jeruzalę ir užmiestyje pasirašė susitari-mą su Egipto vyriausybe. Iki šio meto atsakingi Izraelio parei-gūnai padėdavo tikėtai savo ini-cialus po sutartais dokumentais, o šiandien pasirašyta sutartis pilnais įgaliojimų vardais. Vi-siems atsakingiems pareigūnams pranešta, kad Izraelio karo jėgos pasitrauks ir perduos egiptie-čiams žemes ir įrengimus susita-rimo nustatyto laiku.

Nuo šios dienos Izraelio vy-riausybė leis Amerikos žibalo versmių specialistams įžengti į Abu Randeis sritį, kad galėtų susipažinti su veikiančiomis žiba-lo versmių mašinoms. Izraeli-tai pasižadėjo perduoti Egiptui nesugadintas ir be sustojimo vei-kančias žibalo versmes ir visus įrengimus. Amerikos specialis-tai susipažins su versmėmis, o vėliau jie ne tik jas perduos, bet ir išmoks egiptiečius, kaip tas versmes geriau išnaudoti.

Izraelio karo jėgos pasitrauks iš kitų strateginių Sinajaus kal-nų pozicijų. Visą vakarinę Si-najaus dalis bus pilnai perduo-ta egiptiečiams vasario mėnesio pabaigoje.

Washingtonas, D. C. — Sena-tas, 70 balsų prieš 18, ketvirta-dienio vakarą pasiuntė preziden-tui įstatymą, leidžiantį jam pa-siųsti 200 Amerikos civilinių ste-bėtojų į dabar įrengtus elektro-ninius centrus. Jie privals sek-ti Egipto karo jėgų priartėjimą prie Mitlos ir Gidy kalnų kelių, kad nepadarėtų netikėto įsiver-zimo į Izraelio laikomas sritis. Izraelis nebijo Egipto kariuome-nės, bet Izraelis nenori būti už-kluptas netikėtai, kaip egiptie-čiai padarė paskutiniame kare.

Sen. James Abourzek bandė visą reikalą dar sulaukyti. Jis reikalavo, kad prie nutarimo siųsti stebėtojus būtų prijungta ir Egipto-Izraelio sutartis, bet sen. Mansfield jį įtikino neklū-dyti.

Rinkimus laimėjęs Austri-jos premjeras Kreisky pareiškė, kad jis galėtų vienas sudaryti vyriausybę, bet jis yra pasiry-žęs bendradarbiauti su opozici-jos partija.



Šiltas, malonus. Saulė teka 6:58, leidžiasi 6:17.

Spaudos pabiro

TRIGRAŠIAI

Vyresniems lietuviams terminas "trigrašis" nėra svetimas. Jaunesniesiems — priešingai: ne vien pavieniai, reteliau tenaudojami mūsų kalbos žodžiai nebeaiškūs, bet ir, apamai, lietuviška šneka jiems kas kart labiau darosi nebesuprantama.

Faktas, taip sakant, yra faktas ir dėl to tą senoviską mūsų kalbos terminą — trigrašį — dera arteliau apčiuoptyti. Sakysime, Juozo Kapočiaus nuopelnui išleistoje "Lietuvių Enciklopedijoje" XXXI tome trigrašio paaiškinimas išdėstas visiskai sausa jo kilmės istoriškai prasme: toks tai Lietuvos ir Lenkijos karalius tokiais tai metais išleisdino pinigų vienetą — trigrašį —, iš kurio vėliau išsirutuliojo kitiški piniginiai pavadinimai. Tą terminą minėtame tome aiškines specialistas, matyt, visai nesuinteresuotas kitokia to "trigrašio" paaiškinimo prasme. Nors parankėje galėjo turėti mūsų kalbininkų — prof. dr. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko ir J. M. Laurinackio daug anksčiau paruoštą ir visiems lietuviams pateiktą — atspausdintą "Lietuvių kalbos vadovą", kuria "trigrašis" aptartas labai trumpai ir mūsų liaudyje įsigalėjusia kalbine prasme: "trigrašis, doylekis: ir jis (savo

inašu, savo pastaba) prisidėjo". Šia prasme — "ir jis savo inasu, savo pastaba prisidėjo" šitose "pabirose" trigrašis ir yra naudojamas.

Besiklausant gyvų žodinių pasikalbėjimų ir pasiskaitčius mūsų lietuviškoje spaudoje įvairiais lietuviškais reikalais pasisakymų bei pamokymų, kyla tikra pagunda ir savo trigrašių į tuos pasisakymus įsiterpti. Ką padarysi: tokia jau yra žmogiškoji prigimtis. Ir anksčiau toji pagunda buvo šiuos žodžius rašantį užpuolusi, nors dėl turimo kuklumo ir savo vertės tikro menkumo buvo pasirašoma netikru vardu. Tačiau rašte mokyti išaiškino, kad toks slapukiškas rašymas yra "braviūra", neužpelnęs išibrovimas ne į savo specialybę. Tų specialistų ir rašto žinovų direktyvomis pasekdamas, šiuos savo trigrašius pateikiu skaitytojui vertinimo malonei savo tikrąja pavardimi. Tuos, skirtingomis temomis, pasisakymus numeruoju:

1. Kai šitos "pabiro" pasirodys viešumai, visose Amerikos mokyklose, jų tarpe ir lietuviškosiose, bus pradėtas šių mokslo metų mokymo ir auklėjimo darbas. To darbo išva-

karšė turintis progos išsišaukti su vienu ilgamečiu lietuviškos mokyklos vedėju. Jis, kartais net labai įsijaudinęs — susijaudinęs, lietuviškos mokyklų padėti Amerikoje nušvėtę nepaprastai tamsiomis spalvomis. Pagal jo patyrimą, lietuviškos mokyklos pradeda mirti. Vyriausia to mirties priežastimi yra pačių tėvų, ypačiai inteligentų, abejumas jų vaikų išauklėjimas lietuviškoje dvasioje. Nemažai tokių tėvų ne tik namuose, nebe kalba su vaikais lietuviškai, bet ir nebe paslenka tą savo prieauklį nuvesti į lietuviškas mokyklas. Lietuviškos mokyklų moksleivių skaičius kasmet mažėja. Kai kur dėl to net pačios mokyklos yra priverstos užsidaryti. Tas ilgamejis lietuviškos mokyklos vedėjas dėl to kaltina ne vien tėvus, bet ir visos lietuviškos visuomenės abejumą, nesunkiausia lietuviškų mokyklų išlaikymo našta neša tik tėvai, kurių vaikai tas mokyklas lanko. O kur lietuvių bendruomenės parama? Ji, per įsteigtą švietimo valdybą ar Tarybą, gaudama iš Lietuvos Fondo tam tikrų subsidijų, leidžia lietuviškų vadovėlių, nors kai kurie jų yra visai nepriimtini lietuviškos mokykloms, tuos vadovėlius paravinėja jų nustatyta kaina ir tuo keliu už tų vadovėlių išleidimą išlaidas sau susigrąžina. O vietiniai lietuvių bendruomenės padaliniai lietuviškas mokyklas paremia kai kada

leklomis piniginėmis aukomis, o mokslo metų pabaigoje nupirkdamas lietuviškų knygų, kaip dovana, tas mokyklas baigusiems mokiniams. Tai ir viskas. Anas lietuviškos mokyklos ilgametis vedėjas siūlo vietiniams lietuvių bendruomenės vadovautojams visai kitokį, negu iki šiol praktikuotą, paraminį lietuviškos mokykloms būdą. Visų pirma, jis siūlo lietuvių bendruomenei suorganizuoti įvairių pažiūrų ir srovių atstovus, kurie kauptųsi į atitinkamų pažiūrų tėvus ir juos paragintų leisti savo vaikus į tas lietuviškas mokyklas, ir tuo pat metu, savo ištekliais prisidėtų prie tų mokyklų išlaikymo. Atrodo, kad toks projektas yra labai realus. O ar kas nors iš lietuvių bendruomenės atstovų tokio pasiūlymo garsą išgirs, paskendę troškulyje perimti savo žinion visą politinį veikimą ir tuo pačiu užsimoje sunaikinti vyriausią mūsų politinį vienetą — ALTĄ?

Štai kur glūdi problema lietuviško jaunimo lietuviškoje dvasioje išauklėjimo reikalas.

2. Anksčiau Naujienose atspausdintose "pabirose" buvo užsiminta apie Simo Kudirkos archyvą ir jo buvimą vietą. Jokių atgarsio į tą paklausimą nesulaukta. Tarytum tas visiška niekam nesvarbu. Ir kuo didim išlaidas sau susigrąžina. O vietiniai lietuvių bendruomenės padaliniai lietuviškas mokyklas paremia kai kada

vaizdoje, reikalaujančia lietuvių laisvės ir kitais savo žygiais išnešė Lietuvos vardą į pasaulinę viešumą. Tuo kiekvienas lietuvis didžiūojasi. Jam su saviškais atvykus į šį laisvės kraštą, mūsiškiai, kviesdami jį į įvairius lietuviškų kolonijų pagerbimus, jo pašlovinimui ruošiamus, pradėjo tarpusavyje akis draskyti, norėdami įrodyti, kuris daugiau yra nusipelnęs vaduojant jį iš rusiškos — bolševikinės tyronijos. Dabar tas sumas atsiložo. Todėl, atsiaušinus nuo asmeniško ambicijų save pasireklamuoti Simo Kudirkos byloje, kiekvienas dabar galime savęs paklausti: kokią paramą galime tam didžiam lietuviui suteikti jo tolimesnėje veikloje?

Simo Kudirkos žygio, sukrėtusio visą laisvojo pasaulio lietuvių išsivijimą, eiga turi tris etapus: pradžią, tolimesnę — pagrindinę dalį ir atomazgą.

Simo Kudirkos padarytas suolis, apie kurį ir jo nesekmingumą visų pirma pranešė nedidelė netoli to įvykio esanti pajūrio radijo stotis. Šią žinią pakartojo Bostono aplinkoje esančios galingos radijo stotys ir to didmiesčio laikraščiai. Tas amerikoniškų radijo stočių apgarsinimas pirmiausia, kaip perkūnijos žaibo trenksmas, užgavo čia gyvenančių lietuvių mases. Jos tuojau sujudė, nes štai, mūsų brolis lietuvis, siekęs laisvės, buvo atiduotas bolševikinių budelių malonei, buvo sumuštas iki sąmonės netekimo ir, amerikonas pakrančių apsaugos tarnautojams lydinč, sugrąžintas į komunistinės Rusijos žvejybos laivą, iš kurio jis — Kudirka buvo nušokęs į amerikonišką — "Vigilant". Čia pat — Bostone savo "vyriausiąją būstinę" dangoraižyje puošniai įsirengtą, turėjo Atlanto Rytų pakrančių apsaugos viršininkas admiralas Ellis, kuris ir įsakė, būdamas atostogose, savo pavaduotojui kapitoniui Brown'ui perduoti jo įsakymą laivo "Vigilant" vadui atiduoti lietuvi Simą Kudirką rusų laivo įgulos malonei.

Toks yra pats pirmasis Simo Kudirkos istorijos etapas. Jį toliau dramatiškai tuojau pat

pasiekmė Bostono ir apylinkės, atvaizduojančios rašytines ir kitomis susisiekimo priemonėmis perduotas dokumentines medžiagas.

(Bus daugiau)

NAUJENAS

Lietuvių telpų perka ir parduoda ir prekę užsienio telpai per

NAUJENAS

PODAROGIFTS, INC.

Dabar kaip tik pats laikas siųsti

DOVANAS

KALEDOMS SAVO GIMINEMS

Lietuvoje ir USSR

MOTOCIKLUS ŠALDYTUUVUS, SKALBIMO MASINAS, TELEVIZIJOS APARATUS, FOTO KAMERAS, SIUVIMO MASINAS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir maisto produktus.

Didžiulis automobilių pasirinkimas, pavyzdžiui:

MOSKVICH 412 IE

MOSKVICH 427 IE — Station Wagon

ZHIGULI VAZ 2101

ZHIGULI VAZ 2102 — Station Wagon

ZHIGULI VAZ 2103

ZAPOROZHETS 968 AE

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELE firma Amerikoje, siunčianti DOVANINIUS CERTIFIKATUS per VNESHPOSYLTORGĄ be jokių tarpininkų, bankų etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELE firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNESHPOSYLTORGU.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis bendradarbiaujančios firmos:

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY,
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.,
723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.,
488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022.

arba mūsų pagrindinė kontora:

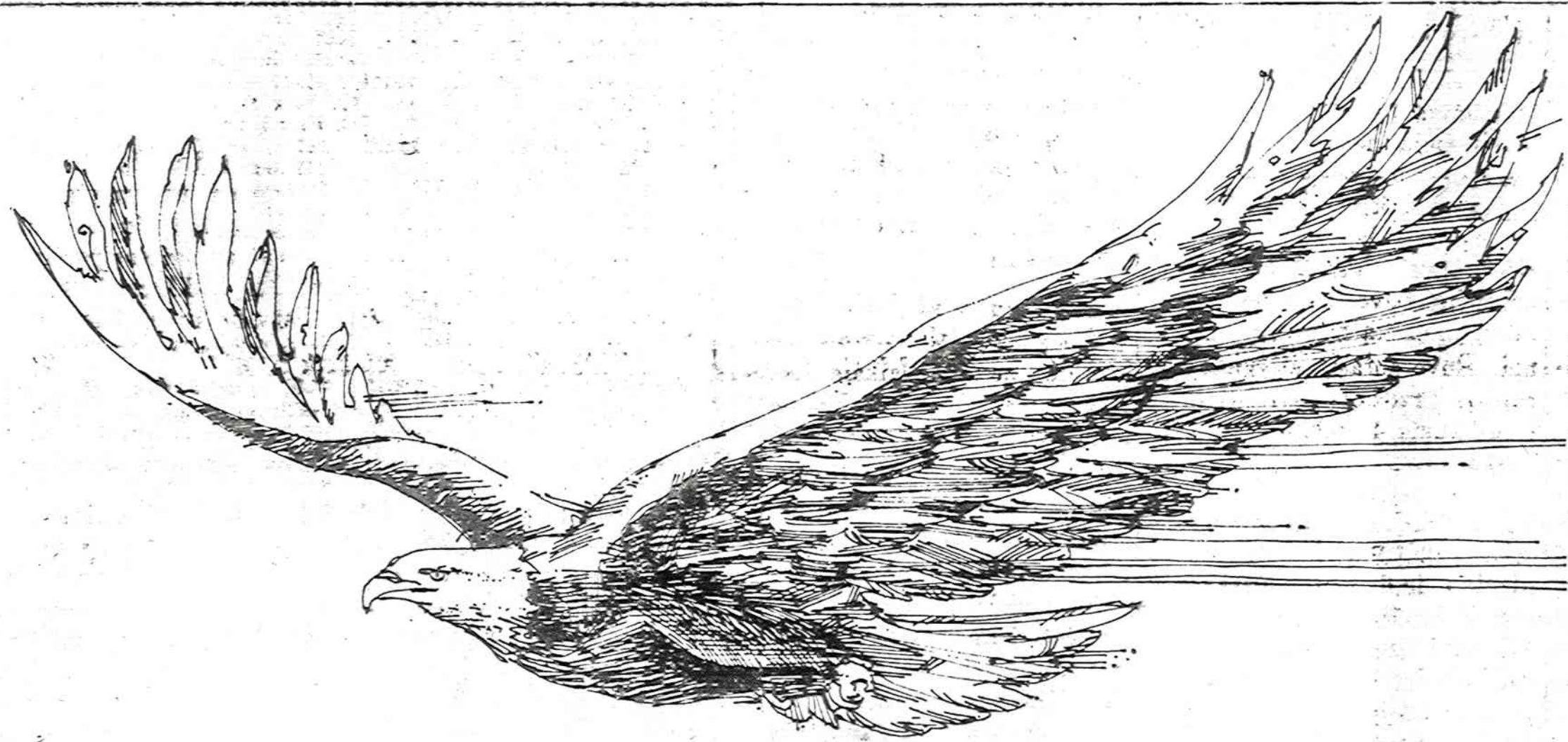
PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVENUE (tarp 28 ir 27 g-vės)

NEW YORK, N. Y. 10001

Tel. (212) — 685-4537

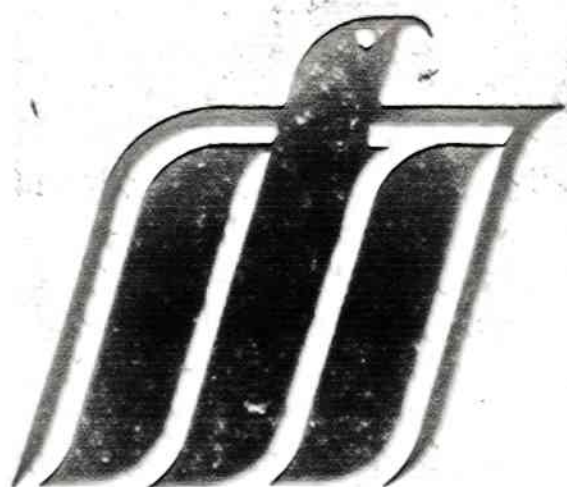
Atidaryta šeštadieniais iki 5 P. M.



Come under our wing

In the first six months of this year we paid \$5,154,694.49 to our customers. This was the interest they earned on their savings accounts with us.

It pays to come under our wing. We pay higher interest than any commercial bank. We compound it daily. And you can save by mail if it's more convenient.



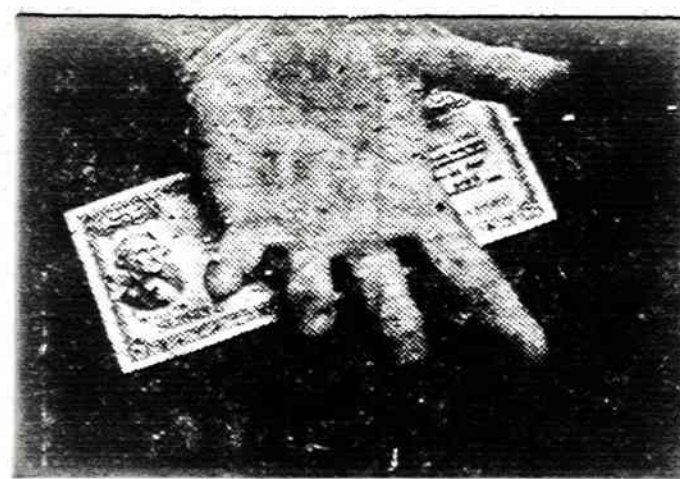
STANDARD FEDERAL SAVINGS

Downers Grove Branch
5100 Forest Avenue
Downers Grove, Illinois 60515
963-1140

Home Office
4192 Archer Avenue (At Sacramento)
Chicago, Illinois 60632
847-1140



WHAT IF WE TOLD YOU TO COUGH UP \$18.75 OR ELSE?



You wouldn't like it, of course. You see, one of the nice things about buying U.S. Savings Bonds is that you don't have to. That's because you happen to live in a free country where nobody forces you to do anything. Rather, your country asks that you simply consider the many advantages of Savings Bonds.

First of all, if you think they're a get-rich-quick scheme, forget it. Bonds aren't for you. They only pay off in the long haul. For a quick return, there are a lot better ways to make a buck.

They do pay off, however. Handsomely, as a matter of fact.

A little over 4 dollars for every 3 you invest. Fine, the privilege of buying the new 5% Freedom Shares along with your Bonds.

But there are the selfish reasons for buying Bonds. Good, but selfish. There's one other very important reason why Americans already own over \$52 billion in Bonds.

It's called pride. It just so happens that most Americans still choose to think this is the best piece of real estate going.

If you happen to be one of these Americans who thinks there's something in this country of ours, why not buy into it. Sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Or go to your bank. And cough up that \$18.75. Please.

Take stock in America
Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

PETR. TARULIS

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS

Jo gimimo 100 metų jubiliejui. Biografijos duomenys. Jo kūrybos momentų apybraižos.

(Tęsinys)

Laiško pabaigoje neišvengiamai pastaba: — "Valiutis turiu dar 15 rublių, bet atvažiudamas turėsiu daugiau. Valiutis neišsisk... "Iš to galima spėti, kad valiutos kartais gaudavo...

Po kelių dienų rašytame laiške Čiurlionis labai sentimentaliai prisimena tik neseniai įvykusius jų abiejų susitikimus: — "Ar galėtų būti stebuklingesnis sapnas už šviesią dieną Trakuose, arba Vingyje, arba Belmonte arba rytmetį prie Neries? Ar atsimeni kalniuką Antakalnyje (pirmas mūsų pasivaikščiojimas). Ar atsimeni tą mielą lietų, kuris taip mažą tada mums rūpėjo, o toks mielas, kai šandien jį prisimeni?

Betgi, jis čia pat keičia temą ir sako: — "Žinai, Zose, nuogustaudamas galvoju, kaip aš ten pas Jus atvažiavau, juk aš beveik neturėjau drabužių. Atrodau, kaip paskutinis driskius — tai žinoma, menkinė, bet liūdina mane... Ir žiauriai pykstu ant savęs už savo aplaidumą. Et, kaip nors susitvarkys. Svarbiausia tai, kad po 10 dienų pamatysiu šviesiąją savo... Laiško pabaigoje jo kūrybos kančios: — "O tapyba — žinai, dėl tos tapybos į nevilį įpuoliau. Visą dieną šandien tapiau ir vakare sunaikinau, o tai retai man pasitaiko. Nieko neišėina, o tai, kas

yra jau kas kabo ant sienos kaip sažinės priekaištai ir šnabžda man visomis savo spalvomis apie negabumą, apie storiadžiūmą ir kitus liūdus dalykus

Čiurlionis visus savo kasdienes rūpesčius išdėsto sužadėtinei: — "Vaziuoji į Kauną — paskutinė parodos diena — vėl pakavimas, išsiuntinėjimas ir visi tokie malonumai. Matau, kad Zoselė pamiršo apie antrąsias mūsų medalių puses — o ant kiekvieno jų parašyta: "reikia", "turiu", "negalima" — "ne- ra"... Bet aš tenai ilgai neužtruksiu, pykšt, pokšt ir baigta".

Palangoje ir Sofijos tėvikiškėje

Čiurlionienės atsiminimuose vaiduojamas mėnuo Palangoje, kuris buvęs "su nieku nesulyginamas sapnas". Bet ir čia išryškėjo ypatinga Čiurlionio fantazija. Jis nors jau buvo Palangoje porą dienų, bet pas sužadėtinę neatėjo, kadangi buvo "taip pulkiai sugalvota būtinai susitikti ant tilto"...

"Ir pykome ir juokėmės dėl to nelemto susitikimo, — rašo Čiurlionienė, — dabar tebestovi tas namas, kur aukštai salgoje gybavau aš, netoli parko irgi sal- kūtėje gyveno Konstantinas. Dienotvarkė buvo nepaprastai griežta. Konstantinas Vilniuje turėjo blogą, tamsų kambarį, tapyti ten buvo neįmanoma — sa-

kėsi be galo pastilgęs savo dar- bo, ir toks minčių antplūdis, toks troškimas tapyti... tapyti... Taigi jis rytais anksti kėlėsi, ejo į jūrą, maudėsi, stebėjo jūrą anks- tyvą rytmetį ir jau 9 valandą buvo mano kambaryje, kur lau- kiau paruošus pusryčius, 10 va- landą jau skyrėmės, — palydė- jau, t. y. jis mane palydėdavo į pajūrį maudytis ir nuskubė- davo prie savo darbo. Apie 3-4 valandą pietūs mano kambarely- je. mano pačios ant spiritinės mašinėlės pagaminti, pietūs. O po pietų — laikas mūsų! Būda- vo! tolimi pasivaikščiojimais ir vis- taip, kad saulėlydžiui būtime pajūryje. O tu saulėlydžių "pu- blikai" visai nereikėjo! Kaip tik tuo metu pajūris visai ištuštėda- vo — vakarienis metas! O rei- kia pasakyti, kad tada Palangoje klebėjo beveik "toute Varsovie" — Jedyne polskie uzdrawisko na Litwie". — Tokie buvo visur Lenkijoje iškabinti didžiuliai pa- kantai grafo Tiškevičiaus rūpes- čiai, kuriame buvo svarbu pri- traukti daugiausia vasarotojų. Juk Palanga buvo jo — jo bu- vo ir daugybė vilų, jo viešbutis — kurhauzas.

Dabar man po tiek metų ypa- tingai išryškėja, kaip Konstan- tinas gyveno nuolat gamtos gro- žyje pasinėjęs, kaip kiekviena šakelė buvo jo stebėjimų objek- tas, gerte gerė gėlių spalvas, o k- ja jau sakyti apie debesis. Sykį, atsimenu sėdėjome ant aukštos kopos netoli Naglio kalno — ypa- tingai saulė nurausvintas dan- gus — laivai ir tie su išpuštomis burėmis laivai — palšos nuraus- vintos burės — slenka... slenka išdidžiai.

— Žiūrėk, tavo paveikslai, — parodžiau jam.

Mačiau — matau dar šiandien, — kaip pašoko, žvalgėsi visai apsaugęs ir akimis tą dangaus stebuklą gerte gerė.

Čiurlionio ir Kymantaitės pra- leistą vasarą Palangoje gražiai pavaizduoja dar toks epizodas iš D. Čiurlionytės-Zubovienės at- siminimų:

"...man įstrigo atmintyje Ma- mos pasakojimas apie baimę, ku- rią ji pergyvendavo, kai sužadė- tinis besimaudydamas nuplauk- davo tolyn į jūrą. O ypač ją gas- dydavo jo nardymas. Ji net pra- šiusi, kad jis nenardyty. Sužadė- tinis tada pradėjęs pasakoti jai apie tą nuostabų pasaulį, kurį jis matęs po vandeniu, apie tuos kylančius vandens burbuliukus, apie augalų raštus, apie saulėtą dieną švytinčią smėlio dugną... Kaip tik tuo metu jis tapė "Jū- ros sonata".

Vasarai besibaigiant Kyman- taitės dėdė Plungės klebonas Ja- rulaitis atsiuntė arklius į Pa- langą ir jie abu — Kymantaitė ir Čiurlionis išvyko jos gimines aplankyti. Kymantaitė prisi- pažįsta, labai bijojusi, kad kas nors jos sužadėtinio neįžystų. Bet jis užimponavęs, nors laiky- davęsis kukliai. Jai buvo smag- u, kad "tėvelis, kurs buvo tru- putį žemesnis už Konstantiną, — susitikimo metu, — laikė abiem rankom į ranką ir žiūrėjo prisimerkęs į akis mano sužadė- tinui". Ką jie kalbėjo ji neat- simena, tik buvo aišku, kad vie- nas kitam patiko — tai buvo aišku.

Plungėje ir motinos valdomam ūkyje, kurs buvo netoli nuo Mi- nijos, kur apylinkės be galo gra- žios, svečiuotis nebuvo kada. Jie

abu turėjo nuvykti į Druskinin- kus, kur jaunoji sužadėtinė susi- pa'ino su būsimu vyro šeima. Po "o Konstantinas turėjo išvykti į Petrapilį.

Čiurlionis išvyksta į Petrapilį

Tai naujo Čiurlionio gyvenimo etapo pradžia. Patį išvykimą į Petrapilį Kymantaitė taip vaiz- duoja:

"Vilniuje iškyla vienas mo- mentas: vakaras, stotis, stoviu perone — išlydžiu Konstantiną į Petrapilį. Drėgnas vakaras, asfalte atsispindi šviesos, pa- skutinis skambutis. Jis bučiuo- ja man rankas, aš bučiuoju jo galvą — įšoka į traukinį — gar- vežio švilpukas — traukinys pa- juda — tarpduryje stovi Kons- tantinas, vėjas blaško jo vešlius banguojančius plaukus. Nėra žo- džiu, tik aštrus skausmas širdy- — skausmas, vilčių apsuptas. Akys vilgsta. — Už dviejų su pu- sės mėnesių būsimu kartu".

Arti jį pažinusių patariamais, negausių draugų skatinamas Čiurlionis ryžtasi apsigyventi Petrapilyje didžiulės carinės Ru- sijos sostinėje, stambiame kultū- riname centre. Nors po to jis lankydavosi Vilniuje, bet pasto- viai jau ten nebegyveno. Vilniaus periodas buvo baigtas. Ir, galiausiai, bet iš Vilniaus Čiur- lionis neišsivežė giedresnių at- siminimų. Savo nusivylimą jis nepabrėžė, bet tasai nusivylimas buvo aiškus. Ten jis nesugebėjo savo jėgas pilnai pritaikyti, o svarbiausia, pajamų jo pragyve- nimui nebuvo praeityje ir nebu- vo numatoma ateityje. Keletas vilniečių lietuvių inteligentų Čiurlioniu buvo, tiesa, palankūs, bet visa aplinka nesudarė pa- kenčiamų sąlygų jo kūrybai. Tais laikais patys lietuviai savo šalies sostinėje tebuvo skurdžio- je mažumoje.

Bet, deja, net ir tais atvejais, kai kas nors norėjo Čiurlionio parodyti šioji tokį palankumą, ne visada sklandžiai viskas pa- sibaigdavo. Vilniaus "Rūtos" draugija buvo užsakiusi paga- minti menišką uždangą jos sce- nai. Buvo sutarta atlyginti 100 rublių. Pradžioje davė 60, o vie- toje likusių 40 rublių pakėjo tik "keturioliką su kapeikomis".

Tai be abejonės įžeidė dailininką. Ir dar to mažai Čiurlionis savo broliui Povilui rašo: — "Tė- tempiau ant sienos drobę — 6 aršinių pločio ir 4 aršinių aukš- čio, pats užgruntavau, nuškie- vau anglim kontūrus, o toliau, gelbstint kopečioms galvatruk- čiais ejo tik tapytas. Zosė man labai daug padėjo stilizuoti gė- les ir darbas net cypė... o štai po kelių mėnesių, dabar radau savo uždangą jau salėje paka- bintą, pajudusią, taip suglam- žytą, kad nė vienos vietelės svei- kos nebeliko, žodžiu, nepažinau ir labai susielojau. Apskritai čia santykiai su broliais lietuviais labai sunkūs, drauge dirbti vi- suomenės labai beveik neįmano- ma".

O kitu kart, kai Čiurlionis tik trumpam lankėsi Vilniuje ir stengėsi atlikti kai kuriuos rei- kalus, išpūdžius turėjo irgi er- zinančius. Jo laiške Sofijai ska- itome:

"Buvau pas Bortkevičienę knygos reikalais (Jų abiejų pa- rengta knyga "Lietuvoje", ku- rią išleido žinomoji Zavadskio leidykla Vilniuje, paskui nuėjau pas Žmuidzinavičių — prikai- bėjo tiek visokių dalykų, kad man net negera pasidare. Dailės draugijos projektai to- kie — parodą suruošti anksčiau- sia — sausyje, vėliausia vasary- je. Pasakiau, kad man tada bus sunku dalyvauti, — bet tai ne- padarė išpūdžio. Ateinantiems metams į valdybą būsiąs išrink- tas Liudas Gira ir Biržiška".

Čiurlionis daug vilčių turėjo, vykdamas į Petrapilį. Pirmas, kas jo laukė ir nuširdžiai jį su- tiko, tai buvo rusų dailininkas Mstislavas Dobužinskis, kurio tė- vai buvo surišti su Vilniumi ir ten gyveno. Lygiai palankūs bu- vo Čiurlioniu ir kai kurie lietu- viai studentai. Tik, deja, jie jam nedaug galėjo pagelbėti, patys būdami nestiprūs nei medžiagi-

niai, nei platesniu pačinčių po- žiūriu.

Apie Dobužinskį Čiurlionis laiške savo sužadėtinei taip ra- šo: — taip besivalkiodamas (tu- met jis ieškojo sau kambario) užėjau pas Dobužinskį. Tai tik- rai puikus žmogus "džentlme- nas" ir dailios išvaizdos ir labai jaunas. Kalba nedaug, bet su- maniai ir lėtai. Jis patarė apsi- gyventi Petrapilyje ir apsidairy- ti. Esą čia daug menininkų draugijų ir grupių, dažnai ruo- šiamos parodos — taigi patarė, kad pasirinkčiau kurį nors pa- gal savo simpatijas. Esanti čia ir muzikų draugija, kuri kas dvi savaites nedideliame tikrų mėgėjų ratelyje ruošianti mu- zikos vakarus. Tuose vakaruose esą atliekami nors nepagaršėju- sių, bet gerų kompozitorių kū- riniai. Ir kitos panašios išdai- gos kvečiamos. Iš Dobužinskio išėjau visai patenkintas. At- kreipk dėmesį, kad viskas įvyko pirmąją atvykimo į Petrapilį dieną. Po to nuėjau į Serpu- chovsko 10, į Lietuvų studentų Meninės-Draminės, ne visai su- brendusios, tačiau bręstančios draugijos susirinkimą. Puiki vi- sų lietuviškų susirinkimų repro- dukcija. Keturias valandas gin- čijosi, kokį veikalą pastatyti stu- dentų vakarėlyje. Ir galų gale nieko nenutarė, o turėjo statyti net Vydūno "Vėtra" ir "Anga". Sėdėjau, kaip ant adatų, nes ke- tinta tuos veikalus sutrumpinti, perdirtinti, pritaikyti, pridėti cho- rą, paleisti balioną ir kitus efek- tingus dalykus. Viskas pasibaigė 12-tą nakties ir kaž kokie stu- dentai nusivedė mane nakvynės. Gerdamas arbatą pas tuos tau- rius litvosus (Čiurlionis sekda- mas Henriku Senkevičium, to- kiu pseudonimu kartais pasira- šinėjo spaudoje) turėjau prary- ti vieną labai saldžią piliulę. Kal- bėta apie lietuvių literatūrą ir čia sužinojau, kad tik du korife- jai, tai Sofija Kymantaitė ir Herbačiauskas, o visi kiti tai tik smulkmenos".

Jeigu kuris studentas pana- šiai išsitarė, tai nereikia labai stebėtis, nes tais laikais Juoza- pas Albinas Herbačiauskas savo Lietuvos "gruvisių himnų" bu- vo pagarsėjęs. Bet vėliau, jau grįžęs iš Krokuvos į Kauną ir čia profesoriauęs universitete, nepadarė pažangos ir pasiliko

fantastišku dekadentiškų kūri- nių autorium. Jo kūryba jau ne- darė pirmąsio išpūdžio. De- kadentinės nuotaikos visuome- nėje buvo išblukusios. (Bus daugiau)

COSMOS PARCELS EXPRESS

C O R P.

Licencea by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS, SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos koky- bės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corporation

Affiliated with PODAROGITS, INC.

Priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS — automo- biliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transis- toriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

Cosmos Parcels Express Corporation

488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės) FLOOR 21st.

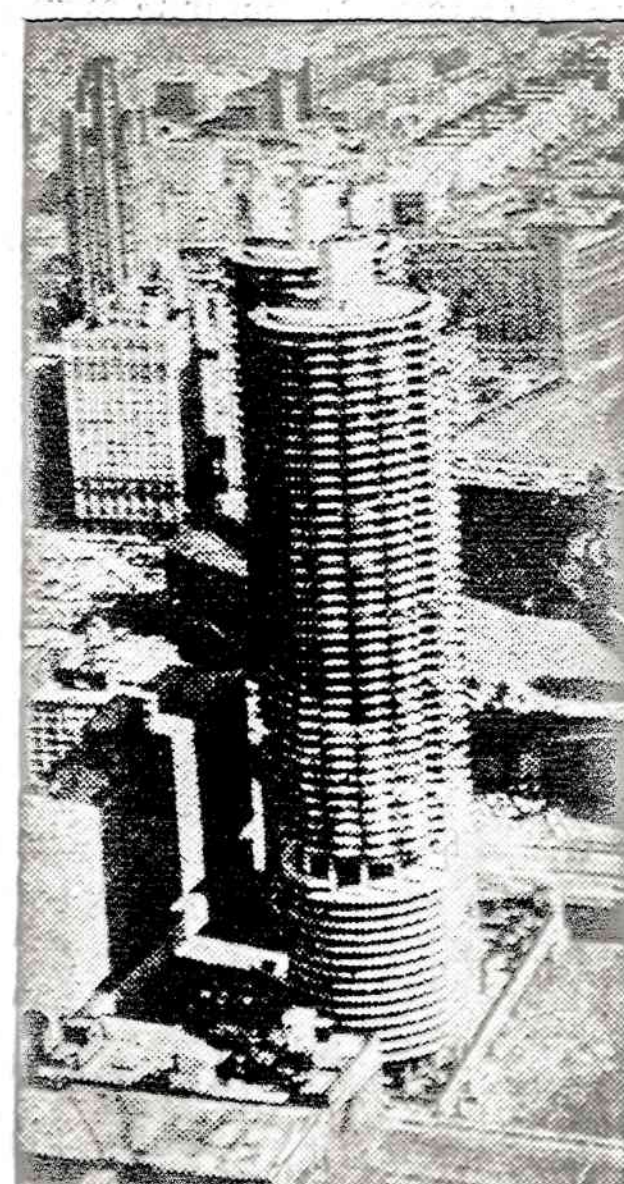
NEW YORK, N. Y. 10022. — TEL.: (212) 758-1150/1

S K Y R I A I :

- APPLE VALLEY, Minn. 55124 7707-147 St. Tel.: 612-432-7083
- NEW YORK, N. Y. 10003 45 Second Avenue Tel.: AL 4-5454
- NEW YORK, N. Y. 10011 135 W. 14 St. Tel.: CH 3-2858
- So. BOSTON, Mass. 02127 389 West Broadway Tel.: 268-0068
- BUFFALO, N. Y. 14206 332 Fillmore Avenue Tel.: 6-2674
- CHICAGO, Illinois 60622 2222 West Chicago Ave. BR 6-6966
- CHICAGO, Illinois 60629 2501 West 69 St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44134 5879 State Road 884-1738
- IRVINGTON, N. J. 07111 762 Springfield Avenue ES 2-4685
- IRVINGTON, N. J. 07111 1082 Springfield Ave. Tel.: 374-6446
- GRAND RAPIDS Mich. 49504 636-38 Bridge St. N. W. GL 8-2256
- HARTFORD, Conn. 06106 512 Park St. 246-9473
- LAKEWOOD, N. J. 08701 241 Fourth St. FO 3-5569
- LOS ANGELES, Calif. 90022 960 S. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEW HAVEN, Conn. 06511 1329 Boulevard LO 2-1446
- NEWARK, N. J. 07106 698 Sanford Ave. Tel.: 373-8783
- PASSAIC, N. J. 176 Market Street GR 2-6387
- PATERSON, N. J. 07505 60 Broadway 345-2028
- PHILADELPHIA, Pa. 19122 1214 N. 5th St. Tel.: PO 3-4818
- PHILADELPHIA, Pa. 19141 4925 Old York Rd. Tel.: GL 9-5886
- PITTSBURGH, Pa. 15205 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. 94115 1826 Divisadero St. FI 4-1571
- TRENTON, N. J. 08620 4 Quay Court Tel.: 609-385-4867
- WATERBURY, Conn. 905 Bank Street PL 6-6766
- WOODHAVEN, N. Y. 11421 94-08 Jamaica Ave. Tel.: 441-4712
- WORCESTER, Mass. 01610 144 Millbury Street SW 8-2868
- YOUNGSTOWN, Ohio 44503 309 W. Federal Street RI 3-0440

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITĖS NAUJIE NOSE

Taupykite dabar pas mus



Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di- delius darbus. Firma, jie padeda Jums pa- siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben- dromenę ir parūpina fondus namams įsi- gyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio die- ną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4 %

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4 %

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSAARGAS.

Išleista 1923 metais.

Tel. 421-3070

Išlaigos pietuose klemas automobiliams pasitaiyl.

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato pel, daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persantūtimui pašto reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

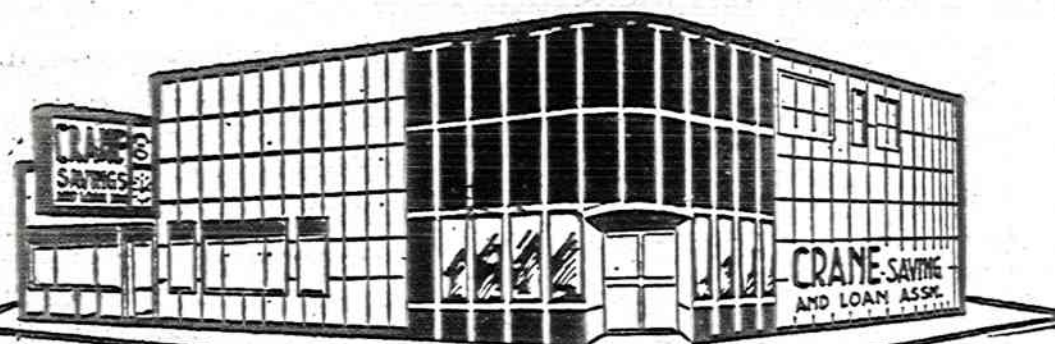
Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persantūtimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or- derį tokiu adresu:

NAUJIE NOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

CRANE SAVINGS and Loan Association



B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAFayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

7%

Mokama 4 metų Certifikatams. Mažiausia \$5,000 ar daugiau.

6 1/2%

Mokama 1 metų Certifikatams. Mažiausia \$1,000 ar daugiau.

5 1/4 %

ON INVESTMENT ACCOUNTS

Taupmenos padėtos į reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos duoda pelno dividendą už visą mėnesį. DIVIDENDAI MOKAMI KAS 3 MĖNESIAI



VALANDOS: Pirmad. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:00 vak.; Antrad. ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šešta- dieniais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais už- daryta.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juoza Adomaitis - Dėdė Šerną as- meniška pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo pasakų. Dabar jie gali pasikaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasikaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos ar vasaros pasikaitymams nu- pirkti Antano Rūko parašytą VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMĄ — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas ji at- simena ir pažinojo, o naujiesiems ateitiems, jaunimui, rašytojo ANTA- NO RŪKO lengvas, vaizdas, graži literatūrinė forma pasakojimas duos progą susipažinti su mūsų pirmųjų išlivių šviesuolių gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Ado- maitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istori- jos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIE NU" ADMINISTRACIJOJE

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$26.00
pusei metų	\$14.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. rytą iki 5 val. vakaro šeštadieniais — iki 12 val.	

Barzdukas tebevaikščioja debesimis

Šiandien paštas atnešė Stasio Barzduko, JAV Lietuvos Bendruomenės organizatoriaus suredaguotą paskutinį Pasaulio Lietuvį. Jame yra Helsinkio konferenciją vertinantis raštas "Politika ir moralė", prašytas paties Bendruomenės garbės pirmininko. Teisingai pacitavęs prezidento Fordo kelias sakinius, atpasakojęs sovietų rašytojo Aleksandro Solženicyno pareikštas idėjas, pakartojęs prezidento Rooseveltto Amerikos lietuvių delegacijai pasakytas mintis ir priminęs brežnevinės linijos šalininkų skelbiamą komunistinę propagandą, jis klausia, kas toliau daryti.

Ilgoką savo rašinį jis štai kaip baigia:

"Tad kas toliau? Lietuvos okupantas džiūgautų — jam tai didžiausias pasaulio pažangiųjų ir realistinių jėgų laimėjimas. Jo įsakymu "džiaugsmo mitingai" taip pat šaukiami ir prievartaujamieji mūsų tėvynėje. Kai kas savaisiais išskaičiavimais ir svetur mus skatino siųsti padėkos telegramus ir laiškus Helsinkio deklaracijos signatarams. Tačiau siysime ne visi. Žiauri tikrovė reikalauja kitokių pastangų. Kietai dėl savo likimo kovoja pavergta lietuvių tauta. Mūsų švenčiausias uždavinys — ją remti ir jai padėti. Šiam tikslui turime būti organizuoti ir stiprūs. Atėjo metas mūsų veiksmams susitarti dėl savo darbų planavimo, derinimo ir rėmimo. Pats metas susirūpinti tautiniu savo užnugariu. Tad pasukime Lietuvos Chartos keliu: junkimės Pasaulio Lietuvos Bendruomenėje, kur mūsų visų reikia tautiniam savo jaunumenės švietimui, tautinės kultūros puoselėjimui, tautinės sąmonės bei solidarumo ugdymui ir nepriklausomos valstybės atstatymui. Tai didysis mūsų kelias, kurio nevalia mesti dėl mažų ir siaurų takelių. Dedamieji PLB valdybos ir JAV LB krašto valdybos pareiškimai terodo, kas aktualu ir darytina gyvenamąją dieną". (Pasaulio Lietuvis, 1975 m. rugs. 240 psl.).

Labai gražiai parašyta, bet ne šių dienų lietuvių gyvenime vaikščiojantiems žmonėms. Jis pataria prisilaikyti PLB valdybos pirmininko B. Nainio paskelbto pareiškimo, kuriame šis, tarp kitų dalykų, pataria "dar kartą iškelti Lietuvos laisvės klausimą, kartu nepripažįstant,

V. LIULEVIČIAUS ISTORIJA SKRIAUDŽIA LIETUVIUKUS

Išėjimas lietuviškai mokyklos vadovėlis, reikalingas skyriui ir penktajai gimnazijos klasei yra išleistas ir jau mokyklai pateiktas istorijos vadovėlis, "Lietuvių tautos istorijos vadovėlis", reikalingas pedagogui V. Liulevičiui, su visa eile jo mokinių tautininkų.

Tenka pastebėti, jog nežinoma, kaip mokymo priemonė netinkama.

Kad Helsinkio konferencija būtų išspręstas Europos likimas? Bet juk niekas, išskyrus Brežnevą nesakė, kad Helsinkio konferencijoje bus sprendžiamas Lietuvos ar kitų rusų pavergtų Rytų Europos tautų likimas. Prezidentas Fordas pareiškė, kad JAV nepripažins Lietuvos aneksijos, britų premjeras tvirtina, kad sienų klausimai nebus liečiami, o Barzdukas pataria reikalauti, kad tas "klausimas nebūtų išspręstas". Reikia pirma nustatyti faktą, ar buvo jis ten išspręstas, o vėliau tiksliai statyti reikalavimus. Barzdukas siūlo daryti tą patį, ką darė jo mokiniai, susirinkę ponios Zerros kieme: reikalavo, kad Dr. Valiūnas būtų paleistas, kada jis visai nebuvo areštuotas. Stasio Barzduko politinę mokyklą baigę mokiniai įtikino jį, kad Helsinkio konferencijoje Lietuva "buvo parduota", o dabar pataria reikalauti, kad jos neparduotų.

Barzdukas labai jau jėzuitiškai suktą užuominą meta dėl padėkos telegramų. Amerikos Lietuvos Taryba, gavusi iš valstybės prezidento labai svarbų pareiškimą apie Lietuvos aneksijos nepripažinimą, patarė lietuviams prezidentui už tokį pareiškimą padėkoti. Buvusieji krašto prezidentai yra padarę lietuviams palankių pareiškimų, bet prezidento Fordo padarytas pareiškimas yra dar svarbesnis, nes jis padarytas valstybės sekretoriaus ir kongreso vadų akivaizdoje. Už tokį pareiškimą dar ir šiandien verta prezidentui Fordui padėkoti. Vertėtų jam tarti ačiū dar ir už tai, kad jis savo žodį tesėjo, Helsinkio Lietuvos teisių nepaneigė. Barzdukas jam telegramos nepasiųs, nes jis tapo savo mokinių auka. Jis yra įsitikinęs, kad prezidentas Helsinkioje Lietuvą pardavė, ir už tai, aišku, telegramos jis nevertas. Barzdukui, kaip ir Gečiui su Gaila, pirma reikėjo faktus nustatyti.

Bet silpniausioji Barzduko plano vieta yra apie reikalą veiksniams "susitarti dėl savo darbų planavimo, derinimo ir rėmimo". Jis mato, kad toliau šitaip elgtis negalima, kad veiksmams reikia ne tik turtis, bet ir susitarti, tačiau jis pataria tiems veiksmams jungtis apie Pasaulio Lietuvos Bendruomenę. Jis žino, kad Nainio vadovaujama Bendruomenė yra dar labiau suskaldyta, negu jo paties vadovaujoti. Jam aišku, kad JAV Lietuvos Bendruomenė turi nepaprastai stiprią opoziciją. Jis turi būti informuotas, kad jo vėstoji Bendruomenė nėra atlikusi net būtiniausių registracijos dokumentų. Jis turi būti girdėjęs, kad jo paties parinktas JAV LB pirmininkas, vietoj jungti lietuvius, suskaldė Cicero ir Marquette Parko apylinkes. Jam taip pat turi būti žinoma, kad jo parinktas visuomeninių santykių tvarkytojas su Bendruomenės opozicijos nariais ir kalbėti nenorėjęs. Kokiu stebuklu besivadovaudamas Barzdukas gali tikėti, kad Amerikos lietuviai jungsis prie JAV LB, kada dabartiniai josios vadai tą Bendruomenę skaldo?

Veiksniai galės tartis ir susitarti, kada jie turės bendrus tikslus ir matys, kad bendras darbas yra galimas. Suskilusi, klaidas daranti ir nesusišalinti Bendruomenė negali būti magnetu, traukiančiu į pasitarimus. Tikrai padangėmis vaikščiojantieji žmonės gali tokiu dalyku tikėti.

V. PILEKALNIS

rint kokio gabumo bebūtų tie mokiniai, jie, vis dėlto, yra tik mokiniai ir tokiame atsakingame darbe nepatinkami, tad ir pats vadovėlis jau savaime yra nepatenkinamas ir mokyklai, kaip mokymo priemonė netinkamas.

Be to, mokinių tautininkais pasikvietimas kelia ir tam tikro įtarimo, ar knygos, vadovėlio autorius V. Liulevičius tik nesiekia, nekombinuoja tik pasislypti po neatsakingų tautininkų priedanga ir išvengti užtarnautų priekaištų, už aiškiai turėtą piktą tendenciją priešiškas išėjimas tautinei misijai, tautinei — politinei ištikimybė?

Tenka tik apgailestauti ir atsiprašyti tuos jaunus žmones, kad jie dėl neapdairumo yra pakliuvę tarp politinių girnų, ir spastus politinių naivelių iškandę naujo istorinio kelio, neva į šviesesnę žmonių ateitį. O faktinai yra įpuolę į paprastų, neapdairių politikos naivelių, okupantui pataikautojų rankas. Tad ir tų suklaidintų, pajaukai išstatytų jaunų žmonių, V. Liulevičiaus istorijos vadovėlio tautininkų pavardės čia nebus pristatytos. Sąžinė neleidžia nekaltiems kaltųjų nusikaltimus priminti, ar juos pajaukti. V. Liulevičiaus pati didžiausioji kaltė, kad jis savo redaguojamai istorijai panaudojęs visą pluoštą nuotraukų iš okupanto išleistos aprobuotos kraštotyrininko Bučo knygos. Atseit, vadovėlis yra atžymėtas okupanto plagijatu, svarstomu tolimesnėje šio rašinio eigoje.

V. Liulevičiaus Lietuvos tautos ir valstybės istorija yra išleista JAV LB — šviesio tarpybos, to paties leidėjo, su ta pačia tendencija, kaip, kad yra išleista, ir spaudoje be paliovos užamas, lauk iš mokyklos vadovėlis "Tėvų nameliai brangūs", redaguotas mok. S. Jonynienės. Prieto tenka pastebėti, jog V. Liulevičiaus redaguotame istorijos vadovėlyje yra apstu tų pačių nuotraukų iš S. Jonynienės "Tėvų nameliai brangūs", tad kur logika: dvi atskiros knygos, tos pačios nuotraukos ir tiems pačioms mokiniams! Leidinys subsidijuojamas Lietuvos Fondo, kaip ir "Tėvų nameliai brangūs". Ištikrųjų L. Fondo vadovybė, vis dėlto, turėtų jausiti moralinę atsakomybę prieš aukotojus, atsakomybę už fondo kapitalą, privalo atsargiai skirstyti suaukotos fondo pinigais.

Šiuo atveju fondo pinigais, subsidijos forma, vadovėliui

išleisti yra panaudoti prieš daugumos aukotojų politinę ideologiją — nepataikauti ir neuolaidžiauti okupantui...

Grįžtant prie knygos metrikos tenka pasakyti, jog knyga yra įrišta į kietus ir gana meniška apipavidalitus viršelius. Knygos apimtis 200 puslapių. Galima sakyti, pripažinti, kad vadovėlis techniškai požiūriu yra puikus, vaikui patrauklus. Bet gi turinio, medžiagos pateikimo ir jos paskirstymo požiūriu, vadovėlis prašosi priežiūros. Na, o tautiniu politiniu požiūriu net pasmerkimo ir visiško atmetimo, kaip netinkamos mokslo priemonės Lietuvos mokyklai!

V. Liulevičiaus redaguotame vadovėlyje "Lietuvių Tautos ir Valstybės Istorija" yra aiškiai pasigendama mokslo veiklai įprastinės chronologinės įvykių eigos.

V. L. istorijos vadovėlyje sugrūsti visi laikai į vieną, patį medžiaga išmėtyta po visą knygą, be jokios tvarkos, kas vaikui sunkina sekti įvykių eigą ir pedagoginiu požiūriu yra tik didelė klaida. Pav. iliustracija nr. 49-ta yra atvaizduota naujų laikų atstovė, mergina mezganti žvejų tinklą. O vos tik už kelių puslapių, kitose iliustracijose jau yra pristatomas akmens amžius. Kur vaizduojamas žmogus pureną žemę akmens kapliu, iliustracija nr. 51-ma. Arba tai vėl iliustracija nr. 93-čia, joje atvaizduotas Nepriklausomos Lietuvos gyvenimas, Lietuvos vieniškis, ir tik vėl, vos už kelių puslapių pateikta skurdžių valstiečių nuotrauka jau iš 1889 metų? Bet gink, Dieve, ne žodeliu neužsiminta, kad vaizduojamų žmonių skurdas yra tik paseka, nuopelnas Rusijos sprespaudos Lietuvai, kodėl šita skaudanti tiesa nepasakyta, neparašyta? Nuslėpta tiesa yra tik melas, kodėl vaikui meluoti? Tai dar viena autoriaus neišperkama tautinė kaltė.

Gi grįžtant prie vadovėlio įvykių raidos chronologinės tvarkos, eigos, jos stokos vadovėlyje, šis faktas liudija klaidą, kuri nepateisina vadovėlio, kaip mokslo priemonės. Kas itin svarbu žinoti, kad švietimo vadovų reikalas yra išleisti istorijos vadovėlių, kiekvienam amžiui skirtą, paskira knyga ir ją pateikti atskiram mokyklos skyriui. Bet ne visus amžius į vieną sugrūsti, sumaišyti, ir, tarsi, kokį bulvių maišą į vieną kampą paberti...

Atseit, moksliniu ir švietimo institucijų nustatytos progra-



BRITŲ U. R. M-JOS ATSAKYMAS LENKAMS

Anglijoje (Richmond, Surrey) leidžiamas East — West Digest š. m. liepos mėn. numerisje tarp kitų straipsnių atspausdino Britanijos Užsienio Reikalų M-jos atsakymą į Lenkų Saugumo ir Bendradarbiavimo Komiteto (London) pirmininko Adam Ciołkasz laišką. D. Britanijos Foreign Office Rytų ir Sovietų Departamento šefas rašo taip: "... Užtikrinu Jus, kad Jos Didenybės vyriausybė neneigia (does not underestimate) Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos reikšmės ir įtakos ir tikisi, kad ji sudarys sąlygas sudaryti labiau atlyžusiems ir civilizuotiems santykiams Europoje ateitiam.

Mes laikome, kad yra ypatingai svarbu pabrėžti žmogaus teisių ir pagrindinių laisvųjų, laisvo apsisprendimo (self — determination), nesikišimo į vidaus reikalus, bendradarbiavimo ir tarptautinių įsipareigojimų gera valia vykdymo principus. Mes reikalaujame, kad visos dalyvaujančios valstybės tikrai įsipareigotų vykdyti ateityje liberališkesnę administraciją politiką žmonių, idėjų ir informacijų judėjimo srityse.

Galutinis dokumentas neturės teisiniai saistancio pobūdžio. Todėl, mano nuomone, nebūtų tikslu konferencijoje įžiūrėti Europos "status quo" užantspaudavimą. Galutinį dokumentą mes esame labiau linkę laidyti idėjų ir praktiškų įsipareigojimų mišiniu, kuris, tikimės, Europos žmonėms leis naudotis tikromis detentės gėrybėmis". (E.)

mos požiūriu V. Liulevičiaus vadovėlis neišlaiko nustatytų reikalavimų.

(Bus daugiau)

A. VILAINIS - ŠIDLAUSKAS

O KAS TU?...

22

Anksčiau tokių dalykų jam nepasitaikydavo, ir neretai jis pats tai sau aiškino senatvės požymiu, įkopus į savo amžiaus šestąjį dešimtį. Daugiausia savo to nervingumo ir mirties baimės pradžia bei priežastimi laikė aną nelemimąjį įvykį, tartum jis būtų buvęs patekęs tada į patį mirties glėbį. Prieš trejetą metų jis lankėsi pas savo gerus, dar iš jaunystės metų, draugus. Jų draugystė ypač stiprino vienodos pažiūros į žmogaus atsiradimą pasaulyje, viską suvedant vien į pačias gamtinės sąlygas. Ilgokai pas juos užsisėdėjęs grįžo į savo namus. Lyg per klaidą jis porą blokų ankščiau išlipė iš autobuso ir ejo gatve visai neskubėdamas. Prieš pusiaunaktį gatvė buvo visai tuščia. Staiga pajuto ir pamatė atbėgancius iš užpakalio tris vyrus irisigirdo policijos automobilio sirenos staigumą.

Vyrų, matydami nebegalėsiančią ištikti iš policijos nagų, atsisėdėdami metėsi į šaligatvį, matyti, norėdami įsprukti kur ir vienas šūvis piktadarių ar policijos kliudė ir jį. Tiesa, jis savo sužeidimą tepajuto tik tuomet, kai šilto kraujo srovėlė ėmė tekėti per jo veidą. Mirtinai išsigandęs jis, visas drebėdamas, sukiro ant šaligatvio ir ėmė garsiai šauktis pagalbos. Kita policijos mašina jį pakėlusį nuo šaligatvio ir

nieko nepasiteiravusi mokytoją Pitt Penn nugabeno į ligoninę. Kai gydytojai jį gerai apžiūrėjo, apčiupinėjo, ėmė žymoti. Jie tikino, kad jis esąs laimingas žmogus, išlikęs gyvas tik lyg per stebuklą, bet jo žaizda esanti visai nepavojinga, o tik pralaidusio šovinio odos nudrėskimas prie kairiojo smilkinio. Davė vaistų nervingams nuraminti, patėpė žaizdėlę kažkokia mostimi, užlipdė ir pasiūkino, kad jis esąs visai sveikas žmogus ir, jei noris, galės eiti namo. Jis po raminančių vaistų nebuvo dar visai atsigavęs po to išgyvento išgąsčio. Bijojęs pasilikti ligoninėje, nes jam dar lyg vaidenosi, kad čia yra visi tie ligoniai, su bėge nuo giltinės grėsusių pavojų ir prašosi gydytojų pagalbos, ir gal dėl savo sunkių ligų ar senatvės net nebūtisgelbstimi ne medicinos stebuklais.

Kažkodėl mokytojas Pitt Penn gydytojus laikė ne meistras žinovais, o tik amatininkais, prilygindamas juos prie batų taisytojų, kurie tik palopo negaliojantį žmogų, bet dar nepasiekė tokios pažangos ir išdrąsino, kad sulaukėtyt senėjimą ir vėl jam grąžintų jaunatvės energiją ir sveikatą. Nedrįso ir nesirijo grįžti ne į savo namus, nes jam vaidenosi tie galvažudžiai ir plėšikai, kurie jį, taip vėlai grįžtantį, gali užpulti ir nužudyti. Jam pasisakius, kad jis nenori likti ligoninėje, bet bijosi grįžti į savo namus, gydytojai suprato, kad dvasinę būklę, pašaukė vežiką, davė raminančių vaistų vežtis namo, liepė juos iš-

gerti, gulti į lovą ir išsimeigoti, tada jis būsiąs sveikas, kaip ir buvęs. Parvežtas namo, jis neėmė tų gydytojų įduotų vaistų, todėl ir negalėjo užmigti. Kančinosi iki ryto, sėdėdamas fotelyje ir vis galvodamas, kad išgėręs vaistus galės užmigti ir jau visai neatbusti.

Vos tik pradėdavo merktis jo akys, jis krūptelėdavo ir pradėdavo vėl drebėti. Užnūdo visgi jau gerokai po saulėtekio, bet kai atbudo, visas buvo suprakaitavęs ir su svaigstančiu nuovargiu. Nesidarė jam geriau ne kitomis dienomis ir gal todėl, kad laukdamas, kada pradings odos nudrėskimo pėdsakai, nenorėjo pasirodyti gatvėje bijodamas, kad kas jo neįtarytų su kuo susimušęs, susipešęs. Ar kad nepagalvotų, jog kokia piktą moteris, atsikviestą į kambarį, apdraskė jo veidą. Tas neišėjimas iš namų dar labiau sunkino jo nerimo valandas, o mirties baimė, lyg koks apsidėmas, jį graužė, nervino ko ne iki lygsvaros netekimo. Vis galvojo, kaip mažai truko, kad jis jau būtų po velėna, kad bet kas išlikimas yra koks laidas, kad vėl kas nors panašaus nepasikartotų... Gali užklupti jį kokia nelemta staigi liga ir nuvaryti jį į kapus. Be to, juk jis jau įžengęs į šestąjį dešimtmetį, tad kiek mažai jam likę laiko žemėje begyventi.

Mokytojas Pitt Penn buvo ateistinių įsitikinimų žmogus. Jis galvojo taip, kaip mokslo pažanga siūlė. Tad jo galvosenoje jau buvo nusistovėjusi pažiūra, kad žmo-

gus esąs visa savo esmė tik pačios gamtos padaras. Gamtos rėmuose tilpo jo pradžia ir pabaiga. Jokio atgamtinio prado jame nėra ir negali būti, kaip nėra ir paties atgamtinio pasaulio.

Argi kas buvo iš anapus sugrįžęs paliudyti, kad už mirties slenkščio tiesiasi koks žmogaus gyvenimas. Tokio atsitikimo nėra buvę, ir tai aiškiai įrodo, kad tik tuščios pasakos, kilusios svajotojų ir religijos formuotojų galvose. Jis turėjo nusistovėjusį požiūrį ir apie visatos atsiradimą.

Pagal mokslininkų samprotavimus yra sukurta teorija, kad dangaus kūnai atsirado iš besisukančių erdvėje dulkių. Jis tą teoriją, apie visatos atsiradimą, dažnai pasakodavo ir savo mokiniams. Ir būdavo labai patenkintas, kad daugelis jų patikėdavo, kaip mokslo dėsniams paremtu dalyku. Net ir mokslus baigę jo mokiniai kartais jį sutikę net padėkodavo, kad jis pirmasis pratarė jį akis ir išvadavo iš tų religijų sukurtytų pasakų apie atgamtinį pasaulį. Jam dabar atrodė, viską iš naujo pergalvojant, lyg ta jo teorija būtų nepilnai ir nevisai aiški.

Jis neabejojo geras mokslininkų norais, kurie mokslo šviesoje norėjo atsakyti į visai žmonių rūpimą klausimą, kaip susikūrė visatos pasauliai. Ir jie, berods, pasiremami fizikos, Chemijos ir kitomis mokslo šakomis ir dabar tebevykstančiais reikšniais erdvėje sukurė teoriją apie dangaus kūnų atsiradimą erdvėje. Pagal ją dan-

gus kūnai, taipgi ir mūsų žemė, susiformavo iš esančių ir besisukančių dulkių ir kitų elementų, kurie krito, degė ir lydėsi į mums žinomus ar suvokiamus savo pavaldus. Tas procesas gal tęsėsi milijardų milijardus metų, iki tas degantis susitvėjęs branduolys atvėso savo paviršiumi, ir ant jo užsidėjusi pluta ir pats dangaus kūnas sukietojo, panašiai kaip mūsų žemė, dargi įgavo tokias savybes, kad atsirado joje ir organinė gyvybė. Tas procesas dar ir dabar tebevyksta.

Zinoma, tai nepatikrintas ir neįmanomas patikrinti dalykas, ir todėl ir liekasi tik teorija, sukurta moksliniais pagrindais, ir galima tikėtis, kad ji yra arčiausiai tiesos. Galima irgi prileisti, kad ateityje mokslininkai pagal naujus mokslinius davinius ir metodus bandys ją patikslinti, papildyti ar net sukurti naujų variantų, net ir kontraversijų. Jam rodėsi, dabar, lyg jai vistiek kažko stinga ir trūksta, būtent, tos pirmąsias erdvės būsenos, kada prasidėjo pačių dangaus kūnų atsiradimo vyksmas. Jo nemėgiami religininkai nustatydami pasaulio atsiradimą, yra lyg ir logiškesni sakdami: "Pradžioje buvo žodis".

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

NAUJIENAS

TELEF. PR 8-3225

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
2688 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
660 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMLOCK 4-5849
Resid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadieniai ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi. penktadieni nuo 1-5. treči.
ir šeštadi. tiksliai susitarus.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicines, Westchester, Ill.
1938 S. Main Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą ketvirtadienį 8-3 val.
Tel. 542-2727 arba 542-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.

TEL. - BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 561-4605 ir 489-4441
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
OFISAI:
1002 N. WESTERN AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
5214 N. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniai, antradi-
niai, ketvirtadieniai ir penkta-
dieniai nuo 8 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiądieniai uždaryti.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2819 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treči.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2454 WEST 63rd STREET
Val.: antradi. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujos rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel. PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi-
ni 9-12.4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
ni 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMLOCK 4-2123
Resid. telefonai: Gibson 8-6195

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatliepia, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniai 9-1.
2450 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PR 8-6084

**BUY U.S.
SAVINGS
BONDS**
WHERE YOU BANK OR WORK

UNION PIER, MICHIGAN

Š. m. rugsėjo 19 d., Draugo
korespondentas A. KL. rašyda-
mas apie Union Pier lietuvių
nuosavybių draugijos visuot.
susirinkimą, palietė ir mano,
birželio 18 d., Naujienose, tilpu-
są korespondenciją.

Noriu patikslinti, kad toji ko-
respondencija liečia 1975.VI.7 A.
Klimavičiaus visuot. narių susi-
rinkime, kuriame dalyvavo 50
narių, pasakyta kalba. Ją para-
šiau kiek suglaustai, gal būt,
kalbėtojas nesusidarė pilno savo
kalbos vaizdo, todėl čia, bent
kiek, papildysiu praleistas svar-
besnius jo kalbos išsireiškimus.
Jo buvo kalbama, kad rinkdama
parašus apėjo 83 šeimas, trys
šeimos nepaėjo ir kelios atsi-
sakė. Po to, skaitė Chikaming
twp. biudžetą. Kiek turėta me-
tinių pajamų ir išlaidų, kiek mo-
kama policininkui ir gaisrinin-

kui, kiek kainuoja policininko
mašinos išlaikymas ir kt. Baigę,
pradėjo mane koneveikti:
"Girdėjęs gandą, kad pirminin-
kui trūksta dokumentų". Jam
buvo atsakyta, kad jokio doku-
mento neturėta ir aš niekur ir
niekam nesu sakęs, kad trūksta
kokio nors dokumento. Minėjau,
kad aš nemačiau. Mat, A. Kli-
mavičius, buvęs valdybos pirmi-
ninkas, perduodamas naujai val-
dybai dokumentus ir knygas, ka-
sininko dokumentus, perdavė tie-
tiesiog kasininkui. Aš mačiau
tik dokumentų pakpės, bet ne-
mačiau dokumentų, taip sakiau
visuotiniame narių susirinkime ir
visiems, kas manęs klausė.

Š. m. rugsėjo 6 d. visuotiniame
narių susirinkime, susirinkimo
pirmininkas perskaitė valdybos
patiktą susirinkimui darbotvar-
kę, A. Klimavičius tuojau papra-
šė, kad į darbotvarkę eilę būtų
įrašytas spaudos reikalų svar-
stymas. Pirmininkaujantis tą
klausimą nukėlė į klausimų ir
sumanymų eilę.

A. Klimavičius, perskaitęs re-
vizijos komisijos aktą, pradėjo
savaip interpretuoti ir įvertinti
valdybos posėdžių protokolų tek-
stus ir parašus.
Prieta prie klausimų ir su-
manymų. Nežiūrint, kad aš tu-
rėjau keletą pranešimų, pirmąjį
žodį gavo A. Klimavičius. Gavęs
žodį nepagrįstai, iškraipydama
žodžius, pradėjo mane ir Naujie-
nų redaktorių vanoti, dėl š. m.
birželio 18 d. korespondencijos.
Man priekaištaudamas, kad aš jį
esu šmeižęs. Jam atsakyta, jog
tai buvo jo paties viešame su-
sirinkime pasakyta kalba ir jeigu
ji yra tokia, tai jau kalbėtojo
kaltė. A. Klimavičiaus buvo užuo-
minos, kad susirinkime kalbėti

galima viską, bet nerasyti į
spaudą. Pasitiekama sau teise,
ką tik nori, gali koneveikti. Jis,
išrinkęs visų metų mano buvu-
sio straipsnių žodžius, juos pa-
grąžindamas ir kaip oratorius
bėrė juos man. Tie visi žodžiai
ne tik jo nelietė, bet nieko ben-
dro neturėjo su juo bent kada sa-
kyta kalba. Svarbu labai, ar į
Vasario 16 d. minėjimą kas buvo
pakviestas, ar prisijungė. Dar
gražiau, padarė man priekaištą,
kad mano straipsniai nusirašo-
mi iš protokolų, idomu, iš kokio
ir kuris straipsnis. Po čia išvar-
dintų ir neišvardintų gražbyly-
bių, negaunant man balso, A.
Klimavičius pasiūlė susirinki-
mui, kad man pritaikytų sank-
cijos. Pirmininkaujantis pasiū-
lė balsuoti. Nuslysta į viduram-
žius. Pakyla rankos, kai kas
kelia abi, viešnia, ne narė, nors
ir nenoromis, bet pakelia ir ji,
tokia teisinė procedūra mane pa-
smarkia. Po tų ceremonijų vėl
kalba A. Klimavičius ir vis ma-
no adresu.

Susirinkimo pirmininko pra-
šiau balso, man pažadėjo, bet aš
jo negavau. Taip ir neturėjau
progos nei pasiaiškinti, nei atsa-
kyti į man metamus priekaištus.
Kalbėtojai pradėjus klaidžioti
išsireiškimuose, pirmininkas su-
sirinkimą užbaigė.

Turiu viltį, kad kaltintojas pa-
darytas man nuoskaudas atitai-
sys.

ROCKFORD, ILL.
Pensininkų pusryčiai

Pensininkų susidarė gražus
būrys patyrusių darbuotojų: vir-
tuveje maistui gaminti vikrių
moterų; vyrų prie bufeto pa-
tarnautojų, kurie moka kaip sve-
čius priimti ir pavaišinti ne tik
su kavute, bet ir su stipresniais
gerimais.

Pusryčiai įvyks sekmad., 19
d., spalio mėn., Lietuvių klubo
patalpose nuo 8 val. ryto iki 12
val. Jaunos mergaitės prie stalų
patarnautojos. Kavos kiek kas
norės.

Pensininkų organizacija nori
parodyti Rockfordo lietuviams,
kad jie pajėgūs dirbti ir nori su-
kurti savo iždą. Nors didelis
maisto brangumas, bet duos ge-
rus pusryčius už mažą atlyginim-
ą. Patyrusios šeimininkės, rei-
kia jomis pastikėti - atvykti
ant pusryčių. Tikrai būsite pa-
tenkinti. Kviečia ir laukia jūsų
atvykstant su visa savo šeima.
Oras bus gražus, taip sako pen-
sininkai. Žvalgas

Dr. Valiūnas ir Jurgis
Valaitis išvyko Europon

Dr. Kęstutis Valiūnas, Vy-
riausio Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto pirmininkas, išvyko
į Europą. Kol jis sugrįš, pirmi-
ninko pareigas eis vicepirmi-
ninkas Aleksandras Vakselis.

Spalio 3 d. Jurgis Valaitis,
Vilko vicepirmininkas, išvy-
ko į Europą dviem savaitėm
atostogų.

Spalio 4 Kultūros židinyje,
Brooklyne, N. Y., įvyks Lietu-
vių Moterų Klubų Federaci-
jos atstovų stovyklavimą pa-
sveikino Lietuvos Generalinis

konsulas Anicetas Simutis ir
Generalinė Konsulė Juzė Dauž-
vardienė. Vilko vicepirminin-
kas Juozas Audėnas, suvažia-
vimą sveikindamas, paaikšino
Helsinkio konferencijos susita-
rimus bei įvykius ir, ryšium su
jais, Vilko veiklą Lietuvos lais-
vinimo byloje.

Prof. Dr. Bronius Nemickas
Vilko Seime skaitys paskaitą
- "Helsinkio susitarimų teisi-
nė prigimtis". Seimas įvyks
Kultūros židinyje lapkričio 29
- 30 d. d. (E.)

Bielinio premija

Kipras Bielinis, žymus Lie-
tuvos socialdemokratų veikė-
jas, buvęs visų demokratiš-
kų seimų atstovas, Vilko, Lie-
tuvos Laisvės Komiteto ir kitų
organizacijų narys, mirė 1965
m. gruodžio 7 d. New Korke.
Prieš mirtį velionis savo testa-
mento užrašė tris tūkstančius
dolerių autorii, kuris para-
šys knygą apie okupuotoje Lie-
tuvoje vykdomą genocidą, t.
y. tautos, jos kultūros ir kitų
vertybių naikinimą.

Šiomis dienomis testamentą
vykdymo komisija tą premiją
paskyrė Elenai Juciūtei, 1949
- 1956 m. koncentracijos sto-
vyklos Sibire buvusiai kalinei.
Ji dabar gyvena Bostone,
JAV, parašė knygą, pavadintą
"Pėdos mirties zonoje". Kny-
goje vaizdžiai ir labai skrupu-
lingai aprašytas koncentraci-
jos stovyklose kalinių gyven-
imas ir mirtis. Taip pat ir pa-
vertęje Lietuvoje žmonių ir
jų kultūros naikinimas. Knyga
turi didelį pasisekimą, jau
spausdinama antra laida. (E.)

LIGONINĖS PADĖS
PASIRINKTI MAISTĄ

Aštuonios Čikagos ir apylinkės
ligoninės susirūpino maisto kla-
simu. Jos stengiasi savo buvu-
sius ligonius informuoti, kaip
prisilakyti ir kokią maistą val-
gyti ir vėliau, jau pasveikus.
Tam tikslui nutarė leisti biule-
tenį vardu "Manual of Clinical
Dietetics".

Susirūpinusios šiuo klausimu
yra šios ligoninės: Hildegard
Westphal, Holy Cross Hospital,
2701 W. 68 St.; Kay Clune,
Christ Hospital, 4440 W. 95 St.,
Oak Lawn; Patricia Dennis, Lo-
retto Hospital, 645 So. Central
Ave.; Mariel McIntire, Little
Company of Mary Hospital, 2800
W. 95 St., Evergreen Park. ir
kitos.

SKAITYK PATS IR PARAGINK

KITUS SKAITYTI

NAUJENAS

Susirinkimų
PRANEŠIMAI

— S. L. A. 134-tes Moterų kuopos
susirinkimas įvyks spalio 11 d. Či-
cago Savings & Loan Association sve-
tainėje, 6245 So. Western Ave. Pra-
džia 1:00 val. popiet. Po susirinki-
mo bus vaišės. Narės malonėse lai-
ku dalyvauti, nes bus daug svarbių
reikalų aptarti, vienas iš jų, mūsų
būna, kuris bus spalio 26 d. Dariaus
Gireno sveitainėje, 4416 So. Western
Avenue. A. Halik, nut. rašt.

A. A.

JURGIS (GEORGE) STRAZDAS

Gyv. Centerville, Massachusetts

Mirė 1975 m. spalio mėn. 9 dieną, sulaukęs 72 metų amžiaus. Gi-
mes Lietuvoje.
Amerikoje išgyveno 27 metus.
Paliko nuilūdę žmona Elena, pagal tėvus Čiurlionytė, sūnus Wil-
liam Strazdas, gyv. Athens, Greece, dukterys - Vida Gavin, gyv. Nor-
well, Mass., ir Palmira MacGillivray, gyv. Philadelphia, Penn. 6 anū-
kai 1 sūnėnas ir kiti giminės draugai bei pažįstami.
Lietuvoje liko brolis ir sesuo.
Kūnas pašarvotas Doane, Beal ir Ames koplyčioje, 160 W. Main
St., Haymarket, Mass.
Pirmadienį, spalio 13 dieną 9:15 val. ryto bus lydimas iš kopy-
čios į Our Lady of Victory parapijos bažnyčia, Centerville, Mass. o po
gedulingų pamaldų bus laidojamas St. Francis kapinėse.
Visi a. a. Jurgio Strazdo giminės, draugai ir pažįstami nuoš-
džiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį pata-
rnamą ir atsisveikinimą.
Nulūdę lieka:
Žmona, sūnus, dukterys, giminės.
Laidotuvių Direktorai Doane, Beal ir Ames. Tel. 617-775-0664.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI
KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Jis yra man pasakęs: Gana tau mano malonės, nes mano jėga tobu-
lai pasireiškia silpnume. Todėl aš mielai noru giriuosi mano silpnyme-
niu, kad Kristus jėga gyventų manyje" — 2 Kor. 12:9.

* * *

Brangūs prieteliai, tikėkime, kad ištyrimai, persekiojimai ir sielvartai
ateina į mūsų Dievui leidžiant, mūsų naudai. Žinokime, kad Tas, kuris rody-
damas savo meilę, priėmė mums, autėkė mums daly savo šventosios dvasios ir
pavadinio savo sūnumis ir dukterimis, žino visus mūsų reikalus ir rūpinasi jais.
Ir dėl to leis ateiti ant mūsų tik tokiems patyrimams ir pagundoms, kurios
tarnaus mūsų aukščiausiai gerovei. Jėzus Kristus Apaštalas Povilas, kuris
labai daug kentėjo, dar sako: "Todėl aš turiu pamėgimą savo silpnybėse,
niekinimuose, varguose, persekiojimuose ir priespaudose dėl Kristaus".

* * *

Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra mū-
rušė? Ir klausimą atsako knygutė "Viltis po mirties", kurią gausite
nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET,
CHICAGO, ILLINOIS 60629.
ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRowehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAISONA VISTA
REpublika 7-8686 REpublika 7-8686

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų



AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)

2424 WEST 63th STREET REpublika 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1811

GRADINSKAS

SPALVOTOS TV
NUO 13 INČŲ
LIG 25 INČŲ

2512 W. 47 ST. • FR 6-1998
Atid. 9-6; pirm. ir ketv. 12-8.
Sekm. ir treči. uždaryta

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios gėlės ir vainikai antka-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GĖLĖS VISOMS PROGOMS
Beverly Hills
GĖLINYČIA

2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING

Leidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. S. ERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 12:30-
1:00 val. ryto. - Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Telef.: HEMlock 4-2413
7150 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629



FOREST FIRES HURT
OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense
against the careless use of fire.
So please follow Smokey's ABC's:
Always hold matches till cold.
Be sure to douse all campfires,
etc. the ashes, and douse
them again. Creak all
smoking end out.

Please! Only 25¢ one
pennant forest fire

GERA NAUJENAI!
ZEMIAUSIOS PERSIUNTIMO
ISLAIDOS!!!

Jokia kita firma nesužinia-
pigiau už Intertrade Express
Corp!

Jūsų artimieji dabar gaus
daugiau.

UŽSAKYKITE DABAR
TIK PER INTERTRADE
EXPRESS CORP.

GERIAUSIA DOVANA
ILIUETUVA
SPECIALAUS RUBLIO
CERTIFIKATAI

Yra geriausia Dovaną. Inter-
trade Express Corp. anksčiau
tai sakydavo, o dabar taip sako
jūsų giminės.

Su jais jūsų giminės gali gau-
ti ką tik jie nori už dalį regu-
liarios kainos. Yra tas pat kaip
jeiti į krautuvę su 100 dol. ir nu-
pirkti ten prekių už 200 ar 300
dol. netgi daugiau.

Intertrade Express Corp. mie-
lai jums prisiūsi įrodymus vi-
siškai veltui.

Specialaus Rublio Certifi-
katas galima pakeisti į paprastus
rublius aukščiausiu kursu.

Pilnai garantuoti ir duoda
greičiausią patarnavimą. Certi-
fikatai yra pristatomi per 3
savaites. Specialaus Rublio
kaina yra \$2.35.

Jokių primokėjimų nėra.
Reikalaukite mūsų veltui siun-
čiamų iliustruotų katalogų.

UŽSAKYKITE DABAR
UŽSAKYKITE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 952-1530

SVARBU DEL AUTOMOBILIŲ
GREITAS PRISTATYMAS
PILNAI GARANTUOTI

Pasirinkite iš šių naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101	\$3574.00
Naujas patobulintas	
Exporto modelis	
ZHIGULI VAZ 2103	\$4096.00
ZHIGULI VAZ 2102	\$3939.00
Station Wagon	
Exporto modelis	
MOSKVITCH 412 IE	\$3624.00
MOSKVITCH 427 IE	
Station Wagon	
Naujas patobulintas	
ZAPOROZHETS ZAZ 968 AE	\$2600.00

Reikalaukite mūsų specialaus
Biuletens su automobilių pa-
veiksais. Del apsimančių ir
devėtų drabužių ekskursantams
iš SSSR taip pat reikalaukite
specialių katalogų.

Mes turime 26 metų patyrimą
šiamе turime ir daug tūkstančių
patenkintų klientų.

Šaulių rinktinė turi namus

Visi šauliai vieningai pritartė

Rudenį prasidėjus pagyvėjimo organizacijų veiklai. Vytauto Didž. šaulių rinktinės susirinkimas įvyko rugsėjo 28 dieną Vycių salėje.

Šaulių rinktinės susirinkimai

visuomet gausiai lankomi. Tą dieną salė buvo net perpildyta, daugelis neturėjo sėdimų vietų. Rinktinės pirm. VI. Išganaits pravedė susirinkimą, pasveikino susirinkusius, padėjo gausiai dalyvavusius pasitarti rūpimais šaulių rinktinės reikalais. Garbės ženklus įteikė daugiau nusilpėliams šauliams Jadv. Sasnauskienai, A. Balčyčiui, J. Plaktikiui, Baškauskui, P. Stulgai ir

Aug. Pociui iš Rockfordo.

Svarbiausiais visų dalyvių dėmesys buvo nukreiptas į nupirkto namo vykdymą darbus. Kadangi namas ne naujas, reikalinga daug remonto. Pasisakyta dėl darbo našumo, viskas vyksta gerai ir sklandžiai. Stogas uždėtas naujas. Sienos iš lauko nudažytos, pradėtos dėti naujos grindys ir t. t. Visi dirbantieji dirba su pilna energija, darbą atlieka greitai ir gerai, nes visą darbą atlieka šauliai.

Finansiniai sunkumai nesudaro didelės problemos, visi pasižadėję auką ar paskolą pasižadėjo ištesėti.

Tačiau atsiranda aukotojų ir didesnėmis sumomis. Vienas pensininkas J. J. Valauskas aukojosi namams įsigyti 1,000 dol. be to yra sudaręs šaulių rinktinės pomirtinį testamentą 30,000 dol. Dar yra ir daugiau aukojusiųjų po 1,000 dol. rinktinės namams: J. ir Salomėja Petruskai, Pr. Eigelis, Ant. ir Monika Balčytis, O. Konkulevičienė ir St. Būda, Pr. Beinoras aukojosi 500 dol. Daug yra aukojusių stambesnę sumą, kurios būtų sunku čionais sutalpinti.

Motery vadovė St. Cecevičienė rūpinosi indų ir kitų virtuvei reikalingų reikmenų užpirkimu. Visi dalyviai numatytiems planams pritarė ir su džiaugsmu laukia kada galės susirinkti nuosavoje salėje svarstyti šaulių reikalus, bei susitarti linksmesniuose pobūviuose.

Pasibaigus susirinkimui sesės šaulės vadovaujant St. Cecevičienė apdėjo stalus įvairiais maisto patiekalais. Visi svečiai pabendraavo kultūringai su pakila nuotaika. Adomas Didžbalis

bartinė padėtis ir ateitis". Adolfas Baliūnas padarė pranešimą apie pensijų, socialinę apraudą ir pašalpų išmokėjimo naują tvarką. Iš surengtos Golfo dienos ir parengimo susidariusio pelno paskirta 5 stipendijos lietuvėms studentėms.

Prekybos Rūmų šeima padaugėjo šiais naujais nariais: Charles Ramašauskas, Thomas Labanauskas, Lawrence Labanauskas, Juozas Škeivys, Daniel Marks, Vytautas Valantinas ir Edward Lapas. Susirinkimas naujus narius su džiaugsmu priėmė. Stasys Patlaba

PATARIA TAUPYTI ENERGIJĄ

Energijos bei kuro taupymo reikalais žymūs Chicago asmenys sudarė komitetą, kurį globoja Chicago miesto burmistras meras R. J. Daley. Komiteto tikslas yra skleisti žmonėse energijos ir, bendrai, kuro taupymo idėją. Burmistras yra išleisęs tuo reikalu proklamaciją ir paskelbęs energijos taupymo savaitę spalio mėnesio 20-26 d.

NEPAJĖGĖ PAKENKTI CHICAGO SAVINGS BENDROVEI



PHILOMENA PAKEL Chicago Savings prezidentė

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUS

savo patalpose, 4012 Arvher Ave., Chicago, kviečia lietuviską visuomenę atsilankyti ir ruošiamus muziejaus valdybos šiuos parengimus - parodas, sekančiomis datomis:

1. Karikatūrų paroda nuo spalio 5 d. iki lapkričio 30 d.
2. Kalėdinių eglutės papuošalų pamokos lapkričio mėn. penktadienį vakarais.
3. Kalėdinių papuošalų paroda (kursantų ir kitų darbų) gruodžio mėn.
4. Kalėdinė programa, pajau-rinta tautiniais šokiais, vadovaujant Pranui Zapolui, gruodžio mėn. 14 d.

Lietuviškoji visuomenė turėtų nepraleisti progos pasinaudoti šiais kultūriniais renginiais, kartu aplankant ir patį muziejų, kuris yra gausus retais eksponatais.

Iėjimas laisvas.

PREKYBOS RŪMŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių Prekybos Rūmų narių susirinkimas įvyko spalio mėn. 8 d. Dariaus - Girėno salėje. Susirinkimą pravedė pirm. Juozas Bacevičius. Sekretoriaus Bruno Gramont.

J. Bacevičius skaitė paskaitą "Marquette Parko apylinkės da-

PUSMEČIUI 64 DOLERIAI (10/20/5/UM) Pensininkams automobilių APDRAUDA Amžius 62-80 J. BACEVIČIUS 778-2233

AL. IR IGNAS TAI SOM E VISOKIUS AUTOMOBILIUS Greitas ir sažiningas darbas, kaina nebrangi. Telefonuoti 737-3988 - TEXACO 58-tos ir Western Avenue kampas

LIETUVIS DAŽYTOJAS 4612 S. Paulina St. (Town of Lake) Dažo namus iš lauko ir iš vidaus. Darbas garantuotas. Nuo 5 iki 8 val. vak. skambinti YA 7-9107 STASYS ŠAKINIS

RENTING IN GENERAL Nuomos

MARQUETTE PARKE išnuomojamas miegamasis kambarys suaugusiems vyrai arba moterims, dirbantiems ar pensininkams. Galima pasigaminti maistą ir yra kiti patogumai. Tel. WA 5-6742.

ISNUOMOJAMAS MIEGAMASIS KAMBARYS vienam asmeniui, pensininkui arba dirbančiam. Galima pasigaminti valgius. Skambinti 476-6497.

VYRUI ISNUOMOJAMAS KAMBARYS su baldais antrame aukšte su atskiru įėjimu. Skambinti LA 3-8944.

MOTERIS IESKO 3 AR 4 KAMBARIŲ BUTO antrame aukšte ramiam name Bridgeporte. Skambinti po 6 val. val. 927-7414.

GAGE PARKE ISNUOMOJAMI 2 BUTAI: 5 kambarių be baldų, o antras 3 su baldais. Telef. 778-0862.

TRUMPAI

Marquette Parko Namų Savininkų Dr-ja atsiumė Naujienoms 15 dol. auką. Pinigus persiuntė išdirininkas Uselis. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja.

J. Šarapnickas, atsiųsdamas žinias iš St. Catharines, pridėjo auką Naujienų paramai 5 dol. Ačiū už paramą.

San Francisco Poezijos Pasaulis yra pasiryžęs skirti 1,500 dol. premiją už geriausią parašytą poemą. Be šios didelės premijos, bus skiriamos dar 49 įvairios premijos, kurių verta siekti. Eilėraščius reikia siųsti tokiu adresu: World of Poetry, 801 Portola Dr., Dept. 211, San Francisco, Cal. 94127.

Vyresnio amžiaus piliečių pasitarimas įvyks Bataan Hall salėje, esančioje 4046 So. Western Avenue šių metų spalio 10 d. nuo 9:00 val. ryto iki 1:00 v. popiet. Susirinkimui vadovaus P. J. Hamilton.

Motiejiaus Valančiaus minėjimas. Sekmadienį, spalio 19 dieną, Lietuvių Tautinuosiuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje rengiamas didžio lietuvių Vyskupio Motiejiaus Valančiaus minėjimas.

Minėjime kun. dr. Juozas Prunskis skaitys paskaitą apie Vysk. M. Valančiaus asmenį ir jo darbuotę; aktorai Eglė Vitulienė ir Juozas Raudonis patiks ištrauką iš M. Valančiaus raštų. Programos vedėja Zita Kevalaitė - Visockienė. Lietuviškoji visuomenė kviečiama minėjime dalyvauti. Iėjimas laisvas. Rengėjai: Lietuvių Moterų Federacijos Klubas ir Tautiniai Namai. (Pr.)

Elektros įvedimai, pataisymai. Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose. Dirbu greit, garantuoti ir sažiningai.

Klaudijus Pumputis, 4358 So. Washtenaw Ave. Tel. 927-3559.

Šakių Apskrities klubo piknikas įvyks Vycių salėje šių metų spalio mėn. 12 dieną, sekmadienį, 12 val. p. p. Bus gausiami šilti pietūs, pampuškos, muzika, šokiai, laimės šulinys. Visi maloniai kviečiami atsilankyti ir linksmai praleisti laiką. Auka 1 dol.

Klubo Valdyba (Pr.)

Šį sekmadienį spalio 12 d. 2:30 val. popiet Liet. Tautinių Namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave., rengiama Dirvos pietūs. Kaina \$5 vienam asmeniui. Maloniai kviečiami Chicago lietuviai šiuose pietuose dalyvauti. Rezervacijos tel. 476-6341 (A. Kremerienė) arba 254-7450 (M. Šimkus). Po pietų ten pat bus trumpas pranešimas apie nūdienį Dirvos stovį ir pastangas jį naujai įkurdinti. Rengėjai: ALTS Chicago skyriaus valdyba. (Pr.)

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARŠINASI "NAUJIENOSE"

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė - Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė - Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS - BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. 778-2233

SAVI NAMAI - TVIRTŲVE

3 BUTŲ IR BIZNIO PATALPA, 50 pėdų sklypas, Brighton Parke. Mūrinis namas, nebrangus, reikia skubiai parduoti.

5 PO 5. MORINIS - MEDINIS. \$1,100 mėn. Prašo \$50,000. Marquette Parke.

10 BUTŲ MURINIS. Nauji įrengimai. Labai geros pajamos. Savininko paskola. Labai geras namas. Reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY Insurance. Income Tax 2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

NEAR 71st & CALIFORNIA - 2 FLAT BRICK 2-3 1/2 rooms. Gas heat. Garage. Evenings and weekends call 925-9028 or 422-5454.

SMARKIAI NUPIGINTAS Klasiškas 7 kambarių mūrinis, 4 geri dvieji lovų miegamieji, 2 pilnos vonios, didelis master miegamasis su pavyzdine HOLLYWOOD puslaidžiu. Formalus valgomasis. Didelis 40 pėdų sklypas. Apkrautas įvairiais priedais, puikus išskirtinis namas. Tai geriausia proga jums pigiai pirkti. Netoli 68tos ir Pulaski. Savininkas turi išieškoti ir tuojau parduoti. Skambinkite STEBUKLADIUI. Skambinkite MICHAELIS dabar. Kalbame lietuviškai. 254-8500

Stepas Paulauskas atvežė į Naujienas Cicero Jūros Šaulių kuopos 20 dol. auką Naujienų paramai. Nuosirdi padėka.

Kas žlugdė ir žlugdo lietuvių tautą. Tai naujai išėjusios A. D. Kizlio Kizlaičio 127 puslapių knygos pavadinimas. Jos kaina \$2.25. Autorius, recenzuodamas V. Zemačio vandenvardžius ir pilakalnius, gvildena istorinius ir šių dienų lietuvių tautinės sąvadybės aspektus. Nurodo būdus, kaip išsilaivinti iš užgožusios svetimųjų dvasinės vergijos ir medžiaginio išnaudojimo.

NAUJIENOSE galima gauti tik po vieną knygos egzempliorių, atsiuntus nurodytą sumą čekį tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

TERA Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms. 3237 WEST 63rd ST., CHICAGO Telef. 434-4660

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Didžiausias kailių pasirinkimas pas vienintelį Lietuvių kailininką Chicagoje NORMANA BURŠTEINA Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

LIUKSUS 17 M. MORAS. 2 auto mūro garažas. Seimai gyvanti arti California ir parko. \$21,500.

MODERNUS 4 BUTŲ mūras ir 2 auto mūro garažas. Atskiri šildymai. Cent. air cond. Arti Marquette Parke. \$45,500.

1 1/2 AUKSTO NAMAS ir 2 auto garažas. Arti bažnyčios ir parko. \$18,000.

1 1/2 AUKSTO 2 BUTŲ 19 m. mūras ir 2 auto garažas. Kambarys sausam beismonte su pataisymais. Pušų medžio porčius. \$32,000.

7 KAMB. MŪRO REZIDENCIJA. 2 vonios. Gražus beismantas. 2 auto garažas. Tuojau eilite užimti. Marquette Parke. \$28,000.

2 BUTŲ 19 M. MORAS. Mūro garažas. Nauji atskiri šildymai. Air cond. Karpetai. Įrengtas beismantas. Per mėnesį gaunate butą. Arti parko. \$35,700.

8 BUTŲ MORAS. naujas gazu šildymas nauja elektra. alumin. langai. \$15,000 metinių pajamų. Arti mūso. \$71,700.

6 KAMB. (expandable) 18 metu mūras ir 2 auto garažas. Marquette Parke. \$23,900.

6 KAMBARIŲ MŪRO NAMAS. 2 auto garažas. Beveik prie Marquette Parko bažnyčios. Jau laisvas. \$21,000.

2 AUKSTŲ MORAS, puikūs 2 x 5 kamb. butai ir 2 kamb. sausam beismantas. Naujas gazu šildymas. Geras garažas. Arti mūso. \$28,500.

VALDIS REAL ESTATE 2625 West 71st St. Tel. RE 7-2200

BUTŲ NUOMAVIMAS. ĮVARTOS DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKILN. JAMO TURTŲ PIRKIMAS. PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS BUD'S REAL ESTATE 4369 ARCHER AVE., CHICAGO TEL. 254-5554

M. A. ŠIMKUS Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE 4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450 Taip pat daromi vertimai, giminių išskirtimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

BUILDERS AND CONTRACTORS Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR Irenigij mieste ir užmiesty naujus ir perstatuotus visus rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sažiningai ir garantuotai. DOMAS ZUKAUSKAS 4444 So. WESTERN AVE. Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

HOME INSURANCE Call Frank Zapolis 3208 1/2 W. 95th St. GA 4-8654 State Farm Mutual Insurance Company

D E M E S I O 62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI Tikrai \$60 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas. Kreiptis: A. LAURAITIS 4645 So. ASHLAND AVE. 523-8775

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES Pardavimas ir Taisymas 2646 WEST 69th STREET Telef.: REPUBLIC 7-1941

JEI "NAUJIENAS" TU SKAITYSI, TAI IR KITAM PASAKYSI, KAD JOS RAŠO TIKRĄ TIESĄ - SKLEIDŽIA SVIESĄ.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE